

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΟΜ(93) 151 τελικό

Βρυξέλλες, 5 Μαΐου 1993

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚ
1986-1992

Αποτελέσματα και εκτεύγματα: επισκόπηση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Εισαγωγή

I.1	Εισαγωγή	Σελίδα	1 <i>α</i>
I.2	Η έναρξη των κοινοτικών προγραμμάτων		2
I.3	Όργανα συνεργασίας		4

ΜΕΡΟΣ II

	Τα προγράμματα και τα επιτεύγματά τους		10
II.1	Αύξηση της κινητικότητας και της συνεργασίας στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση		10
II.2	Συμβολή στην αύξηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας		14
II.3	Οικονομική και κοινωνική συνοχή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα		20
II.4	Φέρνοντας την Ευρώπη πιο κοντά στον πολίτη		22
II.5	Διακρατική μεταφορά τεχνολογίας και εμπειρογνωμοσύνης		25

ΜΕΡΟΣ III

	Συμπέρασμα		29
--	------------	--	----

ΜΕΡΟΣ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης κίνησαν το έντονο ενδιαφέρον των κρατών μελών της Κοινότητας αλλά και κρατών έξω από αυτήν. Σε μια εποχή κατά την οποία διεξάγονται πολλές δημόσιες συζητήσεις σχετικά με την προστιθέμενη αξία της κοινοτικής δράσης και αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο η ανάγκη να έρθει η Κοινότητα πιο κοντά στους πολίτες της είναι πρόσφορο να καταγραφεί ο συλλογικός αντίκτυπος των προγραμμάτων έως σήμερα. Γι'αυτό, η επισημείωση αυτή στόχο έχει να αποτελέσει ένα χρήσιμο υπόβαθρο για τις προτάσεις σχετικά με τη μελλοντική διαμόρφωση των προγραμμάτων που πρόκειται να παρουσιάσει η Κοινότητα ως το τέλος του 1993.

Η Κοινότητα χωρίς σύνορα που θα αποκτήσει σάρκα και οστά από τον Ιανουάριο του 1993, θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τους πολίτες της Κοινότητας να μετακινηθούν, να ζήσουν, να εργαστούν και να σπουδάσουν σε άλλα κράτη μέλη. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς θα αποτελέσει επίσης το έναυσμα για τη δημιουργία των περισσότερων μικτών επιχειρήσεων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, στον οικονομικό, κοινωνικό, και πολιτιστικό τομέα. Η συνεργασία σε πολλαπλά επίπεδα μέσω πολλών φορέων και οργάνων θα αποτελέσει τη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης που έχει μεγάλη σημασία για τις μελλοντικές συλλογικές και κοινές προσπάθειες που θα γίνουν σε κοινοτικό επίπεδο. Η διευκόλυνση της ροής πληροφοριών από τη βάση προς την κορυφή και η συμμετοχή της βάσης στην οικοδόμηση της Κοινότητας θεωρείται από πολλούς ως ολοένα και σημαντικότερη προτεραιότητα.

Επιπλέον, μόλις επικυρωθεί η συνθήκη του Μάαστριχτ, οι νέες της διατάξεις, συγκεκριμένα τα άρθρα 126 και 127, θα εισαγάγουν μια σαφή βάση για την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που θα συμπληρώνει τα μέτρα που έλαβαν τα ίδια τα κράτη μέλη για να προαγάγουν την ποιότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης τους και για να αναπτύξουν δέσμευση για τη δια βίου μάθηση.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι μια συνεκτική δύναμη για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, η οποία άπτεται όλων των κόκλων της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η εμπειρία από τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που καταγράφεται σε αυτό το έγγραφο, δια φωτίζει τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση και η κατάρτιση υποστηρίζουν άλλες πρωτοβουλίες, π.χ. στην περιφερειακή ανάπτυξη, στη βιομηχανική πρόοδο και καινοτομία καθώς και στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη. Η έκθεση αυτή επικεντρώνεται στα ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ξεκίνησαν κατά την περίοδο 1986-92, αλλά οι αναγνώστες πρέπει επίσης να συνεκτιμήσουν τη συνιστώσα εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσα στους άλλους τομείς πολιτικής, ιδίως στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, όπου το δεύτερο και το τρίτο πρόγραμμα πλαίσιο ενσωμάτωσαν τις δραστηριότητες εκπαίδευσης και διάδοσης (ιδίως το ειδικό πρόγραμμα "Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κινητικότητα").

Διακυβεύονται πολλά. Εάν η Κοινότητα δεν επενδύσει στην απόκτηση ειδικοτήτων και στην προσαρμοστικότητα του σημερινού και του μελλοντικού εργατικού δυναμικού, δεν θα είναι ανταγωνιστική στην παγκόσμια σκηνή. Κατά τον ίδιο τρόπο, εάν δεν παρέχονται υψηλής ποιότητας υπηρεσίες εκπαίδευσης σε όλη την Κοινότητα, η συνοχή των ΕΚ θα διαταραχθεί και η ικανότητα δράσης από κοινού σε αρμονική (αλλά όχι εναρμονισμένη) συμφωνία θα τεθεί σε κίνδυνο.

Οι γυναίκες επίσης θα διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο. Για μεγάλο διάστημα πολλές γυναίκες δεν είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν το δυναμικό τους στην αγορά εργασίας. Εργάζονταν σε στενό φάσμα βιομηχανιών συχνά σε δουλειές με χαμηλό επίπεδο επιδεξιότητας και με λίγες ευκαιρίες για κατάρτιση και προαγωγή. Η μελλοντική οικονομική ευημερία της Κοινότητας συνδέεται στενά με την απελευθέρωση του γυναικείου δυναμικού μέσω της εξασφάλισης μεγαλύτερης πρόσβασης στην κατάρτιση και της καλύτερης απορρόφησής της.

Οι νέοι, κυρίως, κρατούν στα χέρια τους το μέλλον της Ευρώπης. Χρειάζεται να έχουν τα κατάλληλα εφόδια για να διαδραματίσουν το ρόλο τους στην οικοδόμηση της Ευρώπης τους. Πολλοί νέοι έχουν ήδη διεθνή και ευρωπαϊκή νοοτροπία αλλά είναι επίσης αφοσιωμένοι στη δική τους τοπική, περιφερειακή και εθνική ταυτότητα. Το αίτημα των νέων ανθρώπων να συμμετάσχουν σε κοινά ευρωπαϊκά σχέδια σε πρακτική βάση είναι μαζικό.

Η σύντομη αυτή επισκόπηση επιτρέπει να καταδειχθεί ότι τα τελευταία πέντε χρόνια η Κοινότητα έκανε ένα θετικό ξεκίνημα με την ενεργό συμμετοχή όλων των κρατών μελών θέτοντας τη βάση μιας ουσιαστικής, μακρόχρονης προσπάθειας συνεργασίας στους τομείς αυτούς. Η προσπάθεια αυτή χρειάζεται τώρα να εξελιχθεί σε βαθύτερη συνεργασία με όλους τους φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας καθώς και ο τομέας εθελοντικής παροχής εκπαίδευσης μοιράζονται από κοινού την εμπειρία και συμμετέχουν στην εφαρμογή κοινών σχεδίων σε κοινοτικό επίπεδο. Χαιρέτισαν και ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό στη διακρατική συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εθνικών συστημάτων και συμμετέχουν πλήρως στην αμοιβαία τονιμοποίηση ιδεών και στην ανταλλαγή εμπειριών. Ο πλούτος και η ποικιλομορφία των εθνικών και των περιφερειακών συστημάτων και πρακτικών όχι μόνο προστατεύθηκαν σ' αυτή την εθελοντική διαδικασία αλλά επίσης έδωσαν ερεθίσματα για ένα νέο τρόπο σκέψης σχετικά με τη μελλοντική πολιτική και πρακτική.

Κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση των προγραμμάτων η Επιτροπή είχε την καθοδήγηση της Επιτροπής Εκπαίδευσης του Συμβουλίου και επίσης της δικής της αρμόδιας Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Επαγγελματική Κατάρτιση. Κάθε επιμέρους πρόγραμμα έχει επίσης τη δική του επιτροπή η οποία αποτελείται από εθνικούς αντιπροσώπους και, σε πολλές περιπτώσεις, από αντιπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι έχουν φροντίσει ώστε τα προγράμματα να εφαρμόζονται και να παρακολουθούνται κατά τρόπο που να συμπληρώνει και να υποστηρίζει τις πολιτικές των κρατών μελών.

Από άποψη πολιτικής, η γενική κατεύθυνση εξελίχθηκε προς μια μεγαλύτερη συνέργεια και ορθολογικοποίηση. Από την άποψη της συνέργειας παραδείγματος χάρη, η πείρα που αποκομίστηκε από την ανάπτυξη των προγραμμάτων συνέβαλε σημαντικά στη διαμόρφωση του τρόπου σκέψης που βρίσκεται στη βάση των κοινοτικών προγραμμάτων πρωτοβουλίας, ιδιαίτερα του EUROFORM, το οποίο με τη σειρά του έδωσε συμπληρωματική υποστήριξη στο FORCE και στο EUROTECNET. Όσον αφορά την ορθολογικοποίηση, η Επιτροπή έδειξε ευαισθησία σε τομείς στους οποίους η σύγκλιση είναι εφικτή (π.χ. μέσω της συγχώνευσης των επιτροπών για τα προγράμματα FORCE και EUROTECNET και της ένταξης των ανταλλαγών νέων εργαζομένων στα πλαίσια του προγράμματος PETRA), μια διαδικασία που διατυπώθηκε με σαφήνεια στο υπόμνημα της Επιτροπής για την ορθολογικοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης που παρουσιάστηκε τον Αύγουστο του 1990.

1.2 Η ΕΞΑΝΤΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Η αρχική όραση για τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης δόθηκε εν μέρει από το Πρόγραμμα Δράσης στον τομέα της εκπαίδευσης το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών Παιδείας το 1976 και εν μέρει από την εφαρμογή του άρθρου 128 της Συνθήκης της Ρώμης. Οι αποφάσεις των Υπουργών Παιδείας έθεσαν τους κεντρικούς στόχους της κοινοτικής δράσης καθώς και τους τομείς προτεραιότητας και συγκεκριμένα:

- την προαγωγή στενότερων σχέσεων μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη
- τη μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- μεγαλύτερες δυνατότητες ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και διάρκειας σπουδών
- την ενθάρρυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας διδασκόντων, διδασκόμενων και ερευνητών
- την επέκταση των ευκαιριών πρόσβασης στην εκπαίδευση

Η προοδευτική ανάπτυξη του προγράμματος δράσης του 1976 για την εκπαίδευση έσπειρε τους πρώτους σπόρους για την εισαγωγή ενός φάσματος επιμέρους προγραμμάτων δράσης που ξεκίνησαν σε κοινοτικό επίπεδο από το 1986 και μετά. Το φάσμα και ο χαρακτήρας των προγραμμάτων δράσης αντανακλούσαν τις κοινές ανησυχίες που είχαν ήδη επισημανθεί το 1976 αλλά ταυτόχρονα τις είχαν ξεπεράσει στο μέτρο που ανταποκρίνονταν σε μια κοινότητα που αναπτυσσόταν με νέο δυναμισμό και νέους στόχους. Αυτή η νέα δυναμική ήταν ιδιαίτερα πρόδηλη στη συμφωνία δημιουργίας της ενιαίας αγοράς και ορισμού του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσής της, ενώ η αξιοποίηση των απαραίτητων ανθρώπινων πόρων σύνταμα κρίθηκε ως ουσιώδης προϋπόθεση για τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της.

Τόσο η αρχική αιτία δημιουργίας του κάθε προγράμματος όσο και ο λόγος ύπαρξής του βασίζονταν στην προσπάθεια αντιμετώπισης κάποιου συγκεκριμένου προβλήματος.

- Το 1986 ξεκίνησε το COMETT (Πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας όσον αφορά την κατάρτιση στον τομέα της τεχνολογίας), το πρώτο πρόγραμμα μεγάλης κλίμακας στον τομέα αυτό. Δημιουργήθηκε, μάλλον ηθελημένα, με στόχο να αποτελέσει τον αντίποδα, σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, του προγράμματος ESPRIT, που αφορούσε την έρευνα και την ανάπτυξη, και προορισμός του ήταν να δημιουργήσει μεγαλύτερη συνέργεια μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα της κατάρτισης για την εμπέδωση των τεχνολογικών μεταβολών.

- Το ERASMUS (Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών) δημιουργήθηκε το 1987. Στόχος του ήταν η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση τίτλων σπουδών καθώς και για να ευθαρρυνθεί η κινητικότητα των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε όλη την Κοινότητα. Η Επιτροπή έθεσε στόχο 10% για την κινητικότητα των φοιτητών μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

- Το EUROPECHET (Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της καινοτομίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης η οποία προκύπτει από τεχνολογικές μεταβολές στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα) καθιερώθηκε το ψήφισμα του Συμβουλίου του 1983 που καθόριζε τις πολιτικές κατάρτισης για τη δεκαετία του '80 και, ξεκινώντας από μια τριετή προπαρασκευαστική φάση, επισημοποιήθηκε από το 1990 ως πρόγραμμα που ησχολείτο με τον αντίκτυπο των τεχνολογικών μεταβολών στα συστήματα απόκτησης ειδικευσης και στις μεθοδολογίες κατάρτισης.

- Από το 1988 το YLEIRA (Πρόγραμμα δράσης για την επαγγελματική κατάρτιση των νέων και για την προετοιμασία τους για τη ζωή του ενήλικου και την επαγγελματική ζωή) ήταν η άμεση συνέχεια του προηγούμενου προγράμματος κοινοτικής δράσης για τη μετάβαση των νέων από τη σχολική ζωή στη ζωή του ενήλικου και στην επαγγελματική ζωή και ήταν σχεδιασμένο έτσι ώστε να λαμβάνει υπόψη του ειδικά τις ανησυχίες που δημιουργούσε το υψηλό ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων δημιουργώντας νέες προδιαγραφές για την αρχική επαγγελματική κατάρτιση στην Κοινότητα.

- Το Ecolaire για την Ευρώπη (Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση των ανταλλαγών νέων μέσα στην Κοινότητα) εγκρίθηκε επίσημα το 1988 ως το κεντρικό σημείο ενός φάσματος πρωτοβουλιών που στόχο είχαν να δώσουν μια ώθηση στις ανταλλαγές νέων ανθρώπων εκτός του σχολείου και βασιζόταν στην Έκθεση Adorno για μια Ευρώπη των λαών που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 1985.

- Το IRIS (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης για Γυναίκες) ξεκίνησε από τη σύσταση της Επιτροπής του 1987 σχετικά με την πρόβαση των γυναικών στην επαγγελματική κατάρτιση με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου που θα υποστήριζε την καινοτομία στην επαγγελματική κατάρτιση προσανατολισμένου προς μια πιο ουσιαστική συμμετοχή των γυναικών.

- Το LINGUA (Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της κατάρτισης στις ξένες γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα) εστιάζόταν στην ολοένα μεγαλύτερη ανησυχία για την αγγλαιο πτέρνα τόσων κοινοτικών προσπαθειών, συγκεκριμένα στην ανάγκη να είναι σε θέση όλο και περισσότεροι πολίτες να επικοινωνούν σε δύο τουλάχιστον γλώσσες εκτός από τη δική τους.

- Η Κοινότητα, ξεκίνησε το 1990 το πρόγραμμα TEMPUS (Διερωπαϊκό Πρόγραμμα Κινητικότητας για Πανεπιστημιακές Σπουδές), με στόχο την υποστήριξη του μετασχηματισμού των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Αυτό το πρόγραμμα είναι αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος PHARE που δημιούργησε η Κοινότητα για να βοηθήσει στον οικονομικό και κοινωνικό ανασχηματισμό των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

- Το 1991 ξεκίνησε το FORCE (Πρόγραμμα Δράσης για την ανάπτυξη της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα), επικεντρωνόμενο στην ανάπτυξη πολιτικής, στην καινοτομία και στην ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση.

Μια σχετικά πρόσφατη εξέλιξη ήταν το άνοιγμα του COMETT (από το 1990) και του ERASMUS (από το 1992) στη συμμετοχή των χωρών της ΕΖΕΣ, γεγονός που εμπλούτισε την αληθινά διευρωπαϊκή φύση αυτών των προγραμμάτων. Μόλις αρχίσει να ισχύει η συμφωνία του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, θα έχει ως επακόλουθο το άνοιγμα όλων των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στη συμμετοχή των χωρών της ΕΖΕΣ από την 1η Ιανουαρίου 1995.

Το φάσμα των προγραμμάτων συνοψίζεται στον πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ			
Βραχυγραφία	Πλήρης τίτλος	Διάρκεια	Εκτέλεση του προϋπολογισμού ως το 1992 (MECU)
COMETT	Πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας όσον αφορά την κατάρτιση στον τομέα της τεχνολογίας	1986-94	206,6
ERASMUS	Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών	1987-	307,5
PETRA	Πρόγραμμα δράσης για την επαγγελματική κατάρτιση των νέων και την προετοιμασία για τη ζωή του ενήλικου και την επαγγελματική ζωή	1988-94	79,7
ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση των ανταλλαγών νέων μέσα στην Κοινότητα Πρόγραμμα - «Νεολαία για την Ευρώπη»	1988-1994	32,2
IRIS	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης για Γυναίκες	1988-93	0,75
EUROTECHNET	Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της καινοτομίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης η οποία προκύπτει από τεχνολογικές μεταβολές στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	1990-94	7,0
LINGUA	Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της κατάρτισης στις ξένες γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	1990-94	68,8
TEMPUS	Διευρωπαϊκό πρόγραμμα κινητικότητας για πανεπιστημιακές σπουδές	1990-94	194
FORCE	Πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	1991-94	31,3

1.3 ΟΡΓΑΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο σχεδιασμό όλων των προγραμμάτων ο καταλυτικός ρόλος της κοινοτικής δράσης προωθήθηκε με τη χρησιμοποίηση τριών κυρίως οργάνων (αναλύονται στους πίνακες 3-5 στις επόμενες σελίδες):

- πρώτον, δικτύωση, δηλαδή δημιουργία διακρατικών δικτύων ατόμων και οργανισμών που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και παρόμοια ζητήματα προκειμένου να προωθηθεί η οργανωμένη ανταλλαγή ιδεών και η διάδοση της ορθής πρακτικής (βλέπε Πίνακα 2).

- δεύτερον, κινητικότητα και ανταλλαγές, δηλαδή ενεργός ευθάρρυνση του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών να αποκτήσουν άμεση εμπειρία σε άλλο κράτος μέλος και επίσης να προωθήσουν τη διαρκή συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης (βλέπε Πίνακα 3).
- τρίτον, κατάρτιση κοινών διακρατικών σχεδίων, δηλαδή σχεδίων μεταξύ εταίρων από διαφορετικά κράτη μέλη, που είναι αφιερωμένα στην οργανωμένη μεταφορά κινητόμων προσεγγίσεων των εκπαιδευτικών προβλημάτων και των προβλημάτων κατάρτισης σε ευρωπαϊκά πλαίσια (βλέπε Πίνακα 4) και στην εισαγωγή μιας ευρωπαϊκής διάστασης στο περιεχόμενο της κατάρτισης.

Όλα τα προγράμματα έχουν συμβάλει άμεσα και έμμεσα στην προώθηση των επαφών και της αλληλεπίδρασης μεταξύ των διαμορφωτών της πολιτικής σε διάφορα επίπεδα στα κράτη μέλη. Υπήρξε ολόένα και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την κατανόηση και τη σύγκριση της λειτουργίας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών. Έχει να σημειωθεί ότι εκτός των πλαισίων αυτών των προγραμμάτων η Επιτροπή υποστήριξε μεγάλη ποικιλία συμπληρωματικών μέτρων, όπως μελέτες και συναντήσεις, συνέδρια και ευρωπαϊκούς συνέδρους στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Οι δράσεις αυτές συνέβαλαν, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και της διαμόρφωσης απόψεων, στην οικοδόμηση μιας βάσης ενημερωμένης και ευαισθητής στην κοινοτική δράση όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση, βασιζόμενες στο ευρύ φάσμα της πείρας και της τεχνογνωσίας που υπήρχε σε διάφορες περιφέρειες της Κοινότητας.

Η πολύ θετική ανταπόκριση της βάσης στα κοινοτικά προγράμματα δείχνει ότι η Επιτροπή κατόρθωσε να αποσπάσει το έντονο ενδιαφέρον καθώς και την καλή θέληση προς τη διευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα αυτό πολλών ιδρυμάτων σε όλο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Πράγματι τα επιτεύγματα σ' αυτόν τον τομέα οφείλονται κατά μεγάλο μέρος στον ενθουσιασμό και στην αφοσίωση την οποία έδειξαν μέλη του προσωπικού, φοιτητές, εργοδότες, συνδικάτα και διαμορφωτές της πολιτικής στα διάφορα κράτη μέλη. Πρόκειται για ένα σημαντικό πλεονέκτημα για το μέλλον. Ο ποσοτικός αντίκτυπος των προγραμμάτων ήταν φυσικά περιορισμένος επειδή εφαρμόστηκαν για περιορισμένη χρονική περίοδο.

Οι ενέργειες της Επιτροπής είναι συμπληρωματικές όσον αφορά την εκπαίδευση η οποία είναι πρωταρχικά ευθύνη των κρατών μελών. Η αναλογία των κοινοτικών κονδυλίων που κατανέμονται σε αυτά φαίνεται ευδεικτικά παρακάτω, στον Πίνακα 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ/ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ σε ποσοστά επί του συνόλου των δαπανών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας							
Δραστηριότητα	1987	1988	1989	1990	1991	1992	ΣΥΝΟΛΟ
Εκπαίδευση & κατάρτιση	0.20	0.16	0.27	0.38	0.51	0.57	0.38
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	7.30	6.61	7.45	8.77	7.71	8.10	7.74
Ερευνα και ανάπτυξη	2.92	2.42	3.26	3.76	2.64	4.03	3.22
ΣΕΚ ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	100	100	100	100

Τα ποσοτικά αυτά μεγέθη αντανακλούν τα σχετικά μικρά χρηματικά ποσά που επενδύθηκαν σε αυτά τα προγράμματα. Ο καταλυτικός ρόλος των κοινοτικών προγραμμάτων έχει καταδειχθεί από τη συμπληρωματική χρηματοδότηση που δόθηκε από κράτη μέλη, από περιφέρειες, από εταιρείες και από μεμονωμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα προγράμματα έχουν ήδη αγγίξει ένα πολύ ευρύ κοινό με πολύ θετικά και ωφέλιμα κατά γενικό κανόνα αποτελέσματα. Παραδείγματος χάριν, σχεδόν κάθε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κοινότητα έχει συμμετάσχει σε κάποιο κοινοτικό πρόγραμμα, ενώ η κινητικότητα των φοιτητών, αν ληφθεί υπόψη αεροιστικά μέσα στην Κοινότητα (συμπεριλαμβανομένης τόσο της κινητικότητας με κοινοτική χρηματοδότηση όσο και της κινητικότητας με κρατική χρηματοδότηση), έχει αυξηθεί σημαντικά και πλησιάζει το 10% του στόχου του ERASMUS (δηλαδή ένας στους δέκα φοιτητές ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Πίνακας 2: Δίκτυα, Δομές και Συστήματα

COMETT	- Δίκτυο 205 ενώσεων βιομηχανιών-πανεπιστημίων (10.000 μέλη) που καλύπτει όλες τις περιοχές της ΕΟΚ/ΕΖΕΣ και τους περισσότερους τομείς προηγμένης τεχνολογίας - Ανάπτυξη μιας πανευρωπαϊκής υποδομής για τη διοργάνωση της τοποθέτησης φοιτητών σε θέσεις στη βιομηχανία (7.000 ετησίως) - Πειραματισμός σε νέες πανευρωπαϊκές δομές εξ'αποστάσεως μάθησης και σε προηγμένα εργαλεία κατάρτισης (3.000 δομές προγραμμάτων κατάρτισης) - Δίκτυο κέντρων πληροφοριών για το COMETT που καλύπτει όλα τα κράτη μέλη και τις χώρες της ΕΖΕΣ - Δημιουργία τομεακών δικτύων (π.χ. Γεωργία-τροφήμα, κατασκευή αυτοκινήτων, παραγωγή λογισμικών)
ERASMUS	- Δίκτυο ανταλλαγών περισσότερων από 1.900 προγραμμάτων διαπανεπιστημιακής συνεργασίας στα πλαίσια του οποίου περίπου 1.200 ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετέχουν στη διαπανεπιστημιακή συνεργασία και παρέχουν τις δομές για την κινητικότητα των φοιτητών - Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων για την ευρωπαϊκή αναγνώριση των μεταφερόμενων διδακτικών μονάδων στο οποίο συμμετέχουν περισσότερα από 140 πανεπιστήμια σε 5 διαφορετικούς τομείς. - Δημιουργία ευρωπαϊκών συνδέσμων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που καλύπτουν πολλούς επιστημονικούς κλάδους - Δίκτυα εθνικών αρχών χορήγησης υποτροφιών (NGAA) και εθνικών κέντρων πληροφοριών για την ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων (NARIC) σε όλες τις χώρες των ΕΚ και της ΕΖΕΣ - Νομοθετικές αλλαγές σε πολλές χώρες για να διευκολυνθεί η κινητικότητα
PETRA	- Ευρωπαϊκό δίκτυο εταιρικών σχέσεων (ENTP - 392 σχέδια κατάρτισης) - Δίκτυο συνεργασίας εθνικών οργανισμών αρμόδιων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό - Δίκτυο εθνικών μονάδων συντονισμού
NEOLAIΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Υποδομή ανταλλαγών νέων στην Ευρώπη στην οποία συμμετέχουν 14 εθνικοί οργανισμοί και ευρωπαϊκοί μη κυβερνητικοί οργανισμοί
IRIS	- Δίκτυο 468 σχεδίων κατάρτισης γυναικών στις νέες τεχνολογίες, σε τεχνικούς τομείς και σε θέματα επιχειρήσεων, το οποίο απευθύνεται σε γυναίκες που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας, σε άνεργες γυναίκες και σε γυναίκες που θέλουν να προωθήσουν τη σταδιοδρομία τους - Πλήρης βάση δεδομένων σχεδίων με άμεση σύνδεση (on-line)
EUROTECNET	- Δίκτυο 277 καινοτόμων σχεδίων επίδειξης που καλύπτουν τους βασικούς τομείς της τεχνολογίας: ανάπτυξη και διάδοση προτύπων, οργάνων και υλικών - Δίκτυο ειδικών στις καινοτόμες προσεγγίσεις της κατάρτισης
LINGUA	- Δίκτυο ανταλλαγών που περιλαμβάνει περισσότερα από 200 προγράμματα διαπανεπιστημιακής συνεργασίας - Δίκτυο εθνικών οργανισμών - Αρκετές εκατοντάδες ενώσεις κατάρτισης στις γλώσσες: δημιουργία εντελώς νέων δικτύων οργανισμών που ασχολούνται με την κατάρτιση στις γλώσσες. - Χιλιάδες εταιρικές σχέσεις στις οποίες συγκαταλέγονται σχολεία και ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης.
TEMPUS	- Δίκτυο 637 κοινών ευρωπαϊκών σχεδίων (JEP) με στόχο την αναβάθμιση και την αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 10 χώρες της Κ. και Α. Ευρώπης, όπου συμμετέχουν 1800 δυτικά και ανατολικά ιδρύματα - Δίκτυο εθνικών γραφείων TEMPUS στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη: εθνικά σημεία επαφής TEMPUS στα κράτη μέλη της ΕΟΚ
FORCE	- Δίκτυο 430 διακρατικών σχεδίων τα οποία συγκεντρώνουν 3.000 επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους και οργανισμούς κατάρτισης - Δίκτυο εθνικών μονάδων συντονισμού - Συλλογή διαθέσιμων δεδομένων και ανάπτυξη συνενκτικών ευρωπαϊκών στατιστικών σχετικά με τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση σε εταιρείες - Καθιέρωση κοινού πλαισίου οδηγιών για τις δομές συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης και ειδικευσης

Πίνακας 3: Κινητικότητα και ανταλλαγές

COMETT	- Οι διακρατικές ανταλλαγές ανέρχονται προς το παρόν σε 7.000 το χρόνο και αφορούν κυρίως τοποθετήσεις φοιτητών σε θέσεις στη βιομηχανία (καθώς και ορισμένες ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ βιομηχανίας και πανεπιστημίων) - Στις ενέργειες κινητικότητας του COMETT θα έχουν συμμετάσχει συνολικά περισσότερα από 30.000 άτομα για σημαντικές χρονικές περιόδους (6 μηνών κατά μέσο όρο) - Η κινητικότητα που συνεπάγονται άλλα συστατικά μέρη του προγράμματος (προπαρασκευή και παρακολούθηση θεμάτων, επισκέψεις) έχει ως αποτέλεσμα την πραγματοποίηση 3.000 επιπλέον ουσιαστικών ταξιδιών το χρόνο. - Εμφάνιση σχημάτων κινητικότητας φοιτητών με πρωτοβουλία της βιομηχανίας.
ERASMUS	- Η διαπανεπιστημιακή κινητικότητα φοιτητών ανέρχεται σε 40.000 άτομα (χωρίς τους φοιτητές του LINGUA) για χρονικές περιόδους 7 μηνών κατά μέσο όρο (ο στόχος είναι 150.000 φοιτητές το χρόνο) - Στα προγράμματα κινητικότητας προσωπικού συμμετέχουν προς το παρόν έως 5.000 άτομα το χρόνο - Οι επισκέψεις και τα μαθήματα συνεπάγονται 5.000 επιπλέον ουσιαστικά ταξίδια το χρόνο.
PETRA	- Στις ετήσιες τοποθετήσεις φοιτητών σε θέσεις στη βιομηχανία ή σε επιχειρήσεις για κατάρτιση, καθώς και στις πρωτοβουλίες για τη νεολαία συμμετέχουν σήμερα 9.000 νέοι το χρόνο (συνολικός στόχος έως το 1994 = 100.000) - Κινητικότητα εκπαιδευτών και ιδρυμάτων κατάρτισης
ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Ανταλλαγές νέων (διάρκειας συνήθως 1-3 εβδομάδων). Φάση I: περίπου 80.000 νέοι. Φάση II: περίπου 100.000 νέοι (πρώτο έτος): 35.000 περίπου
IRIS	Χρηματοδότηση επισκέψεων ανταλλαγών μεταξύ των σχεδίων IRIS (συμμετέχουν 12 οργανωτές σχεδίων και 72 υπάλληλοι σε σχέδια κάθε χρόνο)
EUROTECNET	Διμερείς και πολυμερείς ανταλλαγές ειδικών επιστημόνων (350 έως 400 άτομα το χρόνο) μεταξύ των σχεδίων EUROTECNET
LINGUA	- Οι ανταλλαγές φοιτητών ξένων γλωσσών είναι της τάξης των 6-7.000 το χρόνο σήμερα. - Τοποθετήσεις μαθητητών ξένων γλωσσών σε ιδρύματα κατάρτισης στις γλώσσες: περισσότερες από 4.000 το χρόνο - Ανταλλαγές και συναντήσεις περίπου 30.000 νέων το χρόνο επαγγελματικής και γενικής εκπαίδευσης - Επισκέψεις εκπαιδευτών ξένων γλωσσών και υπαλλήλων του προσωπικού βιομηχανιών σε ομολόγους τους σε άλλα κράτη μέλη
TEMPUS	- Η κινητικότητα των φοιτητών ανέρχεται έως σήμερα σε 6500 άτομα περίπου (κυρίως από την Ανατολή -- Δύση) - Η κινητικότητα του προσωπικού ανέρχεται περίπου σε 10500 άτομα (από τα οποία τα δύο τρίτα είναι από τη Δύση -- την Ανατολή)
FORCE	850 διευθυντές μονάδων ανθρώπινων πόρων/κατάρτισης, κοινωνικοί εταίροι και εκπαιδευτές συμμετέχουν σε 1-3 ανταλλαγές το μήνα 430 διεθνικά σχέδια κατάρτισης που αφορούν τη βραχυπρόθεσμη κινητικότητα μεταξύ των 3.000 οργανισμών που συμμετέχουν στα σχέδια.

Πίνακας 4: Σχέδια και ενέργειες	
COMETT	- Εκπόνηση ειδικών μελετών και διεξαγωγή αναλύσεων σχετικά με την κατάρτιση (περίπου 300) 1000 σχέδια κατάρτισης που άμεσα θα εκπαιδεύσουν περίπου 150.000 άτομα σε 7.000 σειρές μαθημάτων και έμμεσα (με τη χρησιμοποίηση δέσμης προγραμμάτων κατάρτισης) περίπου 500.000 (εμφελούνται 30.000 επιχειρήσεις) - Δημιουργήθηκαν 3.000 περίπου δέσμες προγραμμάτων κατάρτισης σε όλους τους τομείς προηγμένης τεχνολογίας
ERASMUS	140 κοινά εντατικά μαθήματα το χρόνο - Συνεργασία για την από κοινού ανάπτυξη νέων προγραμμάτων (170 σχέδια)
PETRA	959 σχέδια αφορούν διακρατικές εταιρικές σχέσεις κατάρτισης 900 σχέδια πρωτοβουλίας για τη νεολαία 75.000 νέοι και 10.000 προσωπικό συμμετέχουν σε αυτά τα σχέδια - Συνεργασία μεταξύ περισσότερων από 70 ερευνητικών ιδρυμάτων που είναι συγκεντρωμένα σε 28 διακρατικές θεματικές εταιρικές σχέσεις
ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	- Στην πρώτη φάση περίπου 2.000 σχέδια ανταλλαγών νέων - Περίπου 25 επισκέψεις μελέτης και 10 σειρές μαθημάτων κατάρτισης ευρωπαϊκού επιπέδου στα οποία συμμετέχουν περίπου 700 νέοι εργαζόμενοι
IRIS	468 σχέδια κατάρτισης - Ανταλλαγή πληροφοριών για καινοτομικά σχέδια κατάρτισης μέσω τριμηνιαίων δελτίων, της βάσης δεδομένων IRIS και επιμορφωτικών σεμιναρίων - Χρηματοδότηση συνεργασιών σε σχέδια (13 το 1991), επισκέψεις ανταλλαγών (12 σχέδια το 1991) και επιχορηγήσεις για διαφήμιση (7 το 1991)
EUROTECNET	- Ανταλλαγή πληροφοριών για 277 καινοτόμα σχέδια κατάρτισης που έχουν ξεκινήσει από τα κράτη μέλη - Διάδοση των αποτελεσμάτων μέσω περισσότερων από 100 ειδικευμένων σεμιναρίων το χρόνο
LINGUA	- Κατάρτιση περισσότερων από 4.000 καθηγητών ξένων γλωσσών - Αναπτύχθηκαν εκατοντάδες δέσμες προγραμμάτων κατάρτισης/εκμάθησης ξένων γλωσσών για το εργατικό δυναμικό στη βιομηχανία.
TEMPUS	637 σχέδια που αφορούν κυρίως την ανάπτυξη προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την κινητικότητα, την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων και την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας
FORCE	225 πρότυπα δοκιμαστικά σχέδια για το σχεδιασμό καινοτόμων πρωτοβουλιών κατάρτισης 120 σχέδια ειδίκευσης που ασχολούνται με τον καθορισμό των ειδικεύσεων που απαιτούνται για κάθε επίπεδο του εργατικού δυναμικού σε μία επιχείρηση, σε τομεακό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο

Όσον αφορά την ανάπτυξη πολιτικής, ο κύριος αντίκτυπος είχε δύο πτυχές:

το συνδυασμένο αποτέλεσμα των κοινοτικών προγραμμάτων οδήγησε στην πολύ μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της σημασίας και της δυνητικής αξίας της διακρατικής δραστηριότητας εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσα στην Κοινότητα σε όλα τα επίπεδα, από το τεχνικό και επαγγελματικό σχολείο ως το πανεπιστήμιο, και έδωσε τα πλαίσια και τα όργανα μέσα στα οποία μπορούν να επεκταθούν και να αναπτυχθούν αυτές οι δραστηριότητες και

ο ευρύτερος διακρατικός διάλογος και η δραστηριότητα οδήγησαν με τη σειρά τους σε ολοένα και μεγαλύτερη παροδοχή του γεγονότος ότι παρ'όλη την ποικιλομορφία, πολλά ζητήματα πολιτικής είναι κοινά σε όλα ή σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη και πολλά οφέλη μπορούν να αποκομιστούν από κοινές συζητήσεις, αναλύσεις και εξεύρεση νέων λύσεων.

Κατά τα διάφορα ιδρύματα κατέληξαν να παραδεχθούν ότι ολοένα και περισσότερο η υπεροχή και η ιδιότητα μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσω επαφών με την ευρύτερη ευρωπαϊκή σκηνή τόσο διότι αυτό ακριβώς αναμένουν οι φοιτητές και οι μελλοντικοί εργοδότες όσο και διότι η μόνιμη αναζήτηση βελτιωμένων επιδόσεων σε οποιοδήποτε επίπεδο απαιτεί προσαρμογή στις ευρωπαϊκές παραμέτρους. Η έρευνα διεύθυνση οργανισμών επιχειρηματιών υποστήριξε την εργασία της Επιτροπής στην εφαρμογή ενός ολοένα ευρύτερου φάσματος προγραμμάτων και ενεργειών. Η δουλειά τους πολύ συχνά προχώρησε πέρα από το τυπικό συμβουλευτικό καθήκον σε κοινοτικό επίπεδο επιτρέποντας στα προγράμματα να αναπτυχθούν σε συγκεκριμένα κράτη μέλη κατά τρόπο που να λαμβάνει υπόψη του τις τοπικές δομές και παραδόσεις.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ
Τα προγράμματα και τα εκτεύγματά τους

ΙΙ.1 ΛΥΣΗΝ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Η διακρατική κινητικότητα φοιτητών, νέων και προσωπικού είναι κεφαλαιώδης επένδυση μακροπρόθεσμα και προβάλλεται έντονα στα προγράμματα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ενώ καλλιεργεί την εντατική διασυνοριακή συνεργασία. Η κινητικότητα έχει μακροπρόθεσμα αποτελέσματα τόσο στα άτομα, ειδικά στους νέους ανθρώπους, όσο και στους οργανισμούς, καθώς και στα εκπαιδευτικά και επιστημονικά συστήματα μέσα στα οποία αυτοί αναπτύσσονται. Τα προγράμματα όχι μόνο έχουν συμβάλει πολύ στην κινητικότητα, αλλά είχαν σημαντικό αντίκτυπο στους όρους κινητικότητας και συνεργασίας γενικότερα, παραδείγματος χάρη σε ό,τι αφορά την εθνική νομοθεσία και τη χρηματοδότηση της παραμονής των φοιτητών σε άλλο κράτος μέλος για ορισμένη περίοδο σπουδών.

ΙΙ.1.1 Προγράμματα ειδικής κινητικότητας για φοιτητές και διδακτικό προσωπικό

Όλα τα προγράμματα εκτός από ένα αφορούν την κινητικότητα φοιτητών και καταρτιζομένων και προβλέπουν επίσης, στην πλειονότητά τους, την κινητικότητα διδακτικού προσωπικού, συγκεκριμένα καθηγητών και εκπαιδευτών. Οι ενέργειες κινητικότητας ξεκίνησαν πρωταρχικά στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά αργότερα μεταφέρθηκαν σε άλλους τομείς, όπως παραδείγματος χάρη στις ανταλλαγές νέων. Τα θετικά αποτελέσματα της κινητικότητας γίνονται ορατά στις βελτιωμένες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης όσων επωφελούνται από την κινητικότητα και στην ανατροφοδότηση σε δομές και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης των χωρών που συμμετέχουν.

Τα προγράμματα όχι μόνο προωθούν την κινητικότητα αυτή καθαυτή αλλά επίσης προάγουν την κατάρτιση που συνεπάγεται κινητικότητα, παραδείγματος χάρη τα προγράμματα ERASMUS και LINGUA δίνουν έμφαση σε ολοκληρωμένα προγράμματα στα οποία η κινητικότητα αποτελεί μέρος ενός οργανωμένου σχήματος σπουδών που καταλήγει σε αναγνωρισμένο τίτλο σπουδών (παραδείγματος χάρη πτυχία διπλής κατεύθυνσης ή ειδίκευσης μεταπτυχιακοί τίτλοι κατά ενότητες) και το COMETT προάγει τις ολοκληρωμένες τοποθετήσεις φοιτητών σε χώρους εργασίας σε άλλα κράτη μέλη.

Από ποσοτική άποψη εκτιμάται ότι περισσότεροι από 260.000 φοιτητές και καταρτιζόμενοι, περίπου 18.000 νέοι και σχεδόν 8.500 διδακτικό και εκπαιδευτικό προσωπικό έχουν επωφεληθεί από τα κοινοτικά προγράμματα από τότε που ξεκίνησαν. Στο ERASMUS το ποσοστό των φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό έχει ανέβει από 0,5% σε 4% με αποτέλεσμα το συνολικό ποσοστό φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό να είναι σήμερα μεταξύ 6 και 7%. Πρόκειται για σημαντική πρόοδο προς το στόχο κινητικότητας του 10% που τέθηκε στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS. Επιπλέον έχουν επωφεληθεί πολλοί φοιτητές οι οποίοι συμμετέχουν σε μαθήματα που βασίζονται στην ευρωπαϊκή συνεργασία (π.χ. ο αριθμός τους ανέρχεται σε 130.000 κατ' εκτίμηση μόνο στο COMETT).

Στα πλαίσια των προγραμμάτων ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ και PETRA οι ανταλλαγές νέων δίνουν μια γεύση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής άλλων χωρών στο στάδιο που διαμορφώνεται η προσωπικότητα των νέων (σε πολλές περιπτώσεις συνδέεται με την προετοιμασία για την επαγγελματική ζωή). Η περίοδος της αρχικής κατάρτισης αποτελεί σημαντικό μέρος της ένταξης των νέων ανθρώπων στην κοινωνία, περίοδος κατά την οποία η στάση τους και οι φιλοδοξίες τους παίρνουν συγκεκριμένη μορφή. Σχεδόν όλοι ο νέοι που συμμετέχουν σε τέτοιες ανταλλαγές δοκιμάζουν κάτι τέτοιο για πρώτη φορά στη ζωή τους.

Το πρόγραμμα FORCE δίνει υποτροφίες σε όσους ασχολούνται με τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση μέσα σε εταιρείες, όπως διευθυντές τμημάτων ανθρώπινου δυναμικού και κατάρτισης, εκπροσώπους του προσωπικού και εκπαιδευτές.

Η επέκταση των προγραμμάτων στις χώρες της ΕΖΕΣ (COMETT, ERASMUS) και η συμμετοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (TEMPUS) έχουν επίσης σημαντικό αντίκτυπο στην αντίληψη μιας ευρύτερης Ευρώπης.

II.1.2 Η ευρωπαϊκή εμπειρία μέσω της διακρατικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Για την πλειονότητα, που δεν συμμετέχει σε ανταλλαγές, τα προγράμματα παρέχουν ολοένα και περισσότερο μια ευρωπαϊκή διάσταση μέσω προγραμμάτων σπουδών και υλικών διδασκαλίας που προκύπτουν από τη διακρατική ευρωπαϊκή συνεργασία. Πρόκειται για κάτι που προβλέπεται ρητώς σε όλα τα προγράμματα, αλλά ιδιαίτερα στο COMETT, στο ERASMUS, στο TEMPUS και στο PETRA.

Η εργασία που γίνεται στα πλαίσια του LINGUA υποστηρίζει αυτές τις δραστηριότητες με την ενίσχυση της γλωσσικής κατάρτισης που είναι το μέσον για τις πολιτιστικές ανταλλαγές και την κατανόηση.

II.1.3 Δημιουργία ευρωπαϊκών δικτύων

Η προώθηση εταιρικών σχέσεων συνεργασίας ως μεθόδου ανόδου της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας υπήρξε κατευθυντήρια αρχή στο σχεδιασμό των ΕΟΚικών προγραμμάτων γενικότερα και μεμονωμένων σχεδίων ειδικότερα. Πολλοί διαφορετικοί τύποι δικτύων εμφανίστηκαν ως αποτέλεσμα των κινήτρων που δόθηκαν από τα κοινοτικά προγράμματα. Έδωσαν μορφή και διάρκεια στη συνεργασία που αναπτύχθηκε.

Οι 207 ενώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης-βιομηχανίας μέσα στα πλαίσια του COMETT παρέχουν μια διασύνδεση προσφοράς-ζήτησης για την προηγμένη κατάρτιση στην τεχνολογία, η οποία βασίζεται σε μία συνδυασμένη περιφερειακή και τομεακή προσέγγιση. Έχουν εμπορικό προσανατολισμό και οι υπηρεσίες που παρέχουν ξεκινούν από την ανάλυση των αναγκών κατάρτισης και φτάνουν έως την ολοκλήρωση της κατάρτισης.

Η εργασία στα πλαίσια του προγράμματος FORCE συμβάλλει άμεσα στην καλύτερη κατανόηση της αγοράς κατάρτισης μέσω ενός περιορισμένου δικτύου διακρατικών εταιρικών σχέσεων και μέσω της μελέτης της πολιτικής για τη συνεχή κατάρτιση γενικώς αλλά και σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η σημασία των τίτλων σπουδών στις συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Τα προγράμματα διαπανεπιστημιακής συνεργασίας και οι πανεπιστημιακές ενώσεις στα πλαίσια των ERASMUS-LINGUA βοήθησαν να έρθουν σε επαφή δίκτυα από ένα ολόκληρο φάσμα γνωστικών αντικειμένων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι τομείς υψηλής ειδίκευσης των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών που είναι πλέον δύσκολο να υποστηριχθούν σε κάθε χώρα αλλά που μπορούν να ευδοκιμήσουν εάν ενταχθούν σε ένα ευρύτερο δίκτυο.

Στο πρόγραμμα PETRA ο ρόλος των σχεδίων, που συμπεριλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εταιρικών Σχέσεων Κατάρτισης και στο δίκτυο Εθνικών Μονάδων Συντονισμού και υποστηρίζονται από τη βάση δεδομένων PETRA/SYS, ως φορέων διάδοσης της κατάρτισης δημιούργησε νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη και για την ανταλλαγή καινοτόμου κατάρτισης για νέους.

Το δίκτυο IRIS διευκόλυνε τη συνεργασία σχεδίων που επικεντρώνονται στην επιμόρφωση των γυναικών, των ιδιαίτερα μειονεκτουσών γυναικών των οποίων οι εκπαιδευτικές ανάγκες συχνά παραμελούνται. Η έκθεση IRIS με θέμα "γυναίκες ένας ζωτικός πόρος" που έγινε τον Οκτώβριο του 1992 προσήλκυσε πάνω από 500 συμμετέχοντες από όλες τις χώρες της Κοινότητας.

Το ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, μέσω του σχήματος επίσκεψης μελέτης και των πρότυπων δοκιμαστικών μαθημάτων για νέους εργαζόμενους, έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο φορέων διάδοσης της κατάρτισης που παρέχει καθοδήγηση και κατάρτιση σε νέους εργαζόμενους που συμμετέχουν στις ανταλλαγές νέων.

Το δίκτυο των σχεδίων EUROTECNET που διαρθρώθηκε μέσω των Εθνικών Μονάδων Εμφύχωσης και Διάδοσης και υποστηρίχθηκε από μια βάση δεδομένων άμεσης σύνδεσης (on line) (ECHO, CORDIS) διασφαλίζει την ευρεία διάδοση των καινοτόμων προσεγγίσεων.

II.1.4 Προαγωγή της ποιότητας της κινητικότητας

Οι ποσοτικές αυξήσεις στην κινητικότητα δεν αποτελούν αυτοσκοπό. Γι' αυτό, τα κοινοτικά προγράμματα προσδίδουν μεγάλη σημασία στην προαγωγή της ποιότητας των δράσεων κινητικότητας ή των ανταλλαγών που υποστηρίζονται.

Το πρόγραμμα PETRA έχει προωθήσει την έγκυρη και πιστοποιημένη κατάρτιση νέων στο εξωτερικό σε αντιδιαστολή με τις σύντομες ανταλλαγές ή επισκέψεις, εμπειρία στην οποία τόσο οι νέοι όσο και οι βιομηχανίες δίνουν μικρότερη σημασία.

Τα προγράμματα ERASMUS, COMETT και LINGUA επιμένουν στην αναγνωρισμένη και πιστοποιημένη μάθηση στη διάρκεια των σπουδών ή της απασχόλησης στη βιομηχανία στο εξωτερικό. Τα προγράμματα ανταλλαγών διδακτικού προσωπικού στα πλαίσια των προγραμμάτων ERASMUS και LINGUA δίνουν έμφαση στην ολοκληρωμένη διδασκαλία μαθημάτων που αποτελούν μέρος του κανονικού προγράμματος μαθημάτων στο ίδρυμα υποδοχής.

Όλα τα προγράμματα προσδίδουν σημασία στην εις βάθος αξιολόγηση των ενεργειών που υποστηρίζονται ως σημαντικού στοιχείου για τη βελτίωση της ποιότητας. Η αξιολόγηση εδώ συμπεριλαμβάνει μεθόδους για την αξιολόγηση των σχεδίων τόσο κατά την εφαρμογή όσο και κατά την υλοποίηση.

Η επιλογή των σχεδίων συγκέντρωσε στα πλαίσια διαφόρων προγραμμάτων ομάδες εμπειρογνομόνων, οι οποίοι από μόνοι τους παρέχουν ένα μοναδικό μίγμα εμπειρογνομοσύνης, για να συμβουλευθούν σχετικά με την ανάπτυξη σχεδίων καθώς και με την πολιτική συνέχισης των προγραμμάτων.

Στο πρόγραμμα PETRA η επεξεργασία νέων μονάδων ή νέων προγραμματικών ενοτήτων κατάρτισης περιλαμβάνει εργασία με κοινές μεθόδους αξιολόγησης και πιστοποίησης, ενώ η αποτελεσματικότητα των προγραμματικών ενοτήτων κατάρτισης δοκιμάζεται ως μέρος διακρατικών ανταλλαγών. Στο ERASMUS έχει αναπτυχθεί παράλληλη ακαδημαϊκή αξιολόγηση με ταυτόχρονες εξετάσεις που λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφορά ώρας μεταξύ των χωρών.

Το Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ οδήγησε στην ανάπτυξη διακρατικών μεθόδων αξιολόγησης για σχέδια που αφορούν τη νεολαία.

Το ERASMUS έχει συμβεβληθεί με ανεξάρτητο ερευνητικό ίδρυμα το οποίο θα διεξάγει έρευνες σε τακτά χρονικά διαστήματα μεταξύ των συμμετεχόντων φοιτητών και ιδρυμάτων.

Όλα τα προγράμματα έχουν υιοθετήσει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν τη βελτιωμένη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την ορθή πρακτική μεταξύ των συμμετεχόντων ιδρυμάτων καθώς και σε όσους ξεκινούν νέα σχέδια συνεργασίας.

II.1.5 Προώθηση ενός καλύτερου πλαισίου για την κινητικότητα

Τα κοινοτικά προγράμματα προσπάθησαν να τονώσουν την αγορά όσον αφορά την κινητικότητα φροντίζοντας να είναι καλά ενημερωμένοι οι πολίτες σχετικά με τα οφέλη της κινητικότητας και με τις πρακτικές της πλευρές. Πολλά προγράμματα προώθησαν την κινητικότητα έμμεσα και έτσι βελτίωσαν τους όρους διεξαγωγής της κινητικότητας για το μέλλον.

Λόγω της έκτασης της φοιτητικής κινητικότητας που προωθείται από το ERASMUS, το COMETT, το TEMPUS και το LINGUA, δίνεται τώρα μεγαλύτερη προσοχή από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ενίσχυση των προετοιμασιών όπως στα μέσα υποδοχής, στον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό προσανατολισμό, στη γλωσσική προετοιμασία, στην κοινωνική ασφάλιση και την υγεία. Οι εθνικές αρχές μείωσαν ή κατέργησαν τα εμπόδια στην κινητικότητα, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την ακαδημαϊκή αναγνώριση των σπουδών στο εξωτερικό και τη συμπλήρωση της οικονομικής υποστήριξης που δίνεται στους φοιτητές προκειμένου να καλύψουν τις σπουδές τους στο εξωτερικό.

Ως αποτέλεσμα της ενθάρρυνσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το COMETT και το ERASMUS πολλά ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τώρα εφοδιαστεί με ειδικευμένα γραφεία και

υπαλλήλους που προσφέρουν την εμπειρογνώμοσύνη τους σχετικά με την κινητικότητα και με την ευρωπαϊκή συνεργασία γενικότερα. Τα όργανα αυτά έχουν γίνει πραγματικές πηγές πληροφοριών για όλο το φάσμα δυνατοτήτων της κοινοτικής χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης ειδικότερα της έρευνας και ανάπτυξης.

Η δικτύωση των κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού στα πλαίσια του προγράμματος PETRA θα βοηθήσει να πληροφορηθούν οι νέοι τις ευκαιρίες επαγγελματικής κατάρτισης στο εξωτερικό και να υιοθετήσουν έτσι στάσεις και να έχουν προσδοκίες που πιθανόν να τους καταστήσουν περισσότερο ευνοϊκά διακείμενους προς την κινητικότητα στο μέλλον.

Η έρευνα του ERASMUS σχετικά με τον αντίκτυπο των σπουδών στο εξωτερικό στη σταδιοδρομία έχει βαρύτητα, διότι δείχνει τα επαγγελματικά οφέλη που προκύπτουν από τη φοιτητική κινητικότητα.

II.1.6 Ο αντίκτυπος στην εθνική νομοθεσία/πρακτική και η συμμετοχή στην εμπειρία των άλλων

Η εμπειρία και η δυναμική που γεννήθηκαν από τα κοινοτικά προγράμματα συνέβαλαν έμμεσα στην ενθάρρυνση νομοθετικών και άλλων αλλαγών στα πλαίσια των εθνικών συστημάτων κατάρτισης. Η έκταση και η ποικιλομορφία της ευρωπαϊκής συνεργασίας τώρα σημαίνουν ότι τα εθνικά συστήματα έχουν συνειδητοποιήσει περισσότερο την ανάγκη να αξιολογήσουν την πρακτική που εφαρμόστηκε αλλού πριν σχεδιάσουν τις δικές τους μεταρρυθμίσεις. Το αποτέλεσμα είναι ένα εθελοντικό μοίρασμα των εμπειριών με τους άλλους που βοηθά στην ανάπτυξη πολιτικής σε κάθε χώρα. Αυτό επίσης οδήγησε στην αναθεώρηση και στη βελτίωση των συμφωνιών για την υποστήριξη της διακρατικής συνεργασίας και την κατάρτιση των εμποδίων στη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα στα κράτη μέλη.

Το πρόγραμμα PETRA στο σύνολό του έχει οικοδομηθεί γύρω από ένα κοινό πλαίσιο οδηγιών για την ανάπτυξη πολιτικής στην επαγγελματική κατάρτιση νέων, αυξάνοντας την ικανότητα των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης να προσαρμοστούν στις γρήγορες αλλαγές.

Τα κράτη μέλη έχουν χρησιμοποιήσει τις ευκαιρίες που δίνει το πρόγραμμα PETRA για να εισαγάγουν μία ευρωπαϊκή διάσταση στις μεγάλες εθνικές πρωτοβουλίες, όπως το baccalauréat professionnel (επαγγελματικό απολυτήριο) στη Γαλλία, η μεταρρύθμιση των istituti professionali (επαγγελματικά ινστιτούτα) στην Ιταλία και η εισαγωγή ενός νέου τύπου επαγγελματικού σχολείου (escolas profissionais) στην Πορτογαλία.

Η διετής έκθεση από το FORCE για την κατάσταση στη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση στα κράτη μέλη είναι πολύτιμο όργανο που επιτρέπει τη διαφάνεια και τη σύγκλιση των πρωτοβουλιών σε όλη την Κοινότητα. Το FORCE δίνει σε όσους ασχολούνται με την ανάπτυξη πολιτικής σε εθνικό και τοπικό επίπεδο ένα ανεκτίμητο συγκριτικό αναλυτικό πλαίσιο για την πολιτική και τη νομοθεσία στη συνεχή κατάρτιση.

Μέσα από την εμπειρία του προγράμματος ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ γίνεται τώρα αποδεκτή μια ευρωπαϊκή διάσταση στην κατάρτιση των νέων εργαζομένων μέσα στα πλαίσια ορισμένων εθνικών συστημάτων.

Οι εμπειρίες από τις σπουδές στο εξωτερικό στα πλαίσια των προγραμμάτων ERASMUS, COMETT, LINGUA και PETRA, τόσο ποιοτικώς όσο και ποσοτικώς, έχουν επηρεάσει τη θέσπιση κανονισμών για τις σπουδές στο εξωτερικό καθώς και για τη χρηματοδότηση των σπουδών στο εξωτερικό και επίσης οδήγησαν στην αναθεώρηση συγκεκριμένων πλευρών της εθνικής νομοθεσίας για την υγεία και την κοινωνική ασφάλιση.

Οι διακρατικές ερευνητικές εταιρικές σχέσεις που ξεκίνησαν στα πλαίσια του προγράμματος PETRA για να εξετάσουν την αποτελεσματικότητα της τρέχουσας πολιτικής και πρακτικής στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση ενημερώνουν όσους σχεδιάζουν και λαμβάνουν αποφάσεις βοηθώντας τους να συγκρίνουν αποτελέσματα σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και να επωφεληθούν από τις συγκλίνουσες τάσεις στο σχεδιασμό της μελλοντικής νομοθεσίας. Επίσης, μέσω της προαγωγής της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού, το PETRA καθιστά περισσότερο διαφανή τα συστήματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Το ERASMUS οδήγησε τις συμμετέχουσες χώρες να αναθεωρήσουν τη νομοθεσία τους καθώς και τις ρυθμίσεις σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης στους φοιτητές για σπουδές στο εξωτερικό. Επίσης έδωσε το έναυσμα για τη δημιουργία ενός ολόκληρου φάσματος διακρατικών ή συμπληρωματικών

τίτλων σπουδών και αποτέλεσε εστία πειραματισμού και μεταρρύθμισης σπουδών. Πρόσφατα παρακίνησε επίσης σε ένα κράτος μέλος να συγχρονίσει με τα υπόλοιπα το ακαδημαϊκό του έτος, προκειμένου να διευκολύνει την κινητικότητα των φοιτητών και τη διαπανεπιστημιακή συνεργασία.

Το πρόγραμμα PETRA στο σύνολό του έχει οικοδομηθεί γύρω από ένα κοινό πλαίσιο κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη πολιτικής στην επαγγελματική κατάρτιση των νέων, ιδιαίτερα γύρω από τη βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης για νέους.

Το COMETT έστρεψε την προσοχή στα εμπόδια που υπήρχαν στις τοποθετήσεις φοιτητών σε θέσεις στη βιομηχανία στο εξωτερικό και οδήγησε σε νομοθετικές αλλαγές προκειμένου να διευκολυνθεί αυτή η τοποθέτηση.

Το TEMPUS βοηθάει χώρες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη να αναδιαρθρώσουν τα συστήματά τους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τη θεσμική συνεργασία Ανατολής - Δύσης (ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, βιομηχανία).

II.2 ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ένας από τους κοινούς στόχους των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι η αύξηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Υπάρχει ολοένα και μεγαλύτερη συναίνεση σε όλη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα καθώς και σε άλλα μέρη του κόσμου ότι το αποκαλούμενο «μη υλικό κεφάλαιο» είναι ο πιο ζωτικός χώρος των προηγμένων οικονομιών, χωρίς τον οποίο ο φυσικός πλούτος των εθνών, η οικονομική τους ισχύς και το πάγιο κεφάλαιό τους θα καταστούν φθίνοντες πόροι. Το ζήτημα δεν είναι μόνο η απόκτηση νέων ειδικοτήτων και γνώσεων, αλλά επίσης οργανωτικών και καινοτόμων ικανοτήτων που σήμερα εκφράζονται μέσα στα σύνθετα δίκτυα πληροφοριών και συμμαχιών, μέσα από τα οποία αγωνίζονται έθνη και επιχειρήσεις.

II.2.1 Βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας της επαγγελματικής ειδίκευσης

Η ποιότητα της επαγγελματικής ειδίκευσης του εργατικού δυναμικού της Κοινότητας είναι ουσιώδης συντελεστής παραγωγής. Η περαιτέρω προαγωγή της είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των εταιρειών, τόσο στη διεθνή αγορά (εφόσον η Κοινότητα έχει περιορισμένους υλικούς πόρους) όσο και στην εσωτερική αγορά, η οποία θα οδηγήσει στην αναδιάρθρωση σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο και γι' αυτό το λόγο απαιτούνται νέες ειδικότητες από τους εργαζόμενους.

Η ολοένα αυξανόμενη δέσμευση των κοινωνικών εταίρων είναι πρόδηλη. Το ενδιαφέρον τους για την ανάλυση των αναγκών κατάρτισης αντανακλάται στην ευρεία συμμετοχή τους στα σχέδια του FORCE, ιδιαίτερα σε εκείνα που ασχολούνται με τις καινοτόμες προσεγγίσεις της κατάρτισης.

Μέσω των πολλαπλών δεσμών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας, το COMETT συμβάλλει άμεσα στην προσφορά υψηλής ποιότητας προϊόντων κατάρτισης σε συνεργασία, καθώς και στη δημιουργία υποδομών για την εμπορία τους και τη διάδοσή τους.

Πολλά σχέδια στα πλαίσια του EUROTECNET καταδεικνύουν τη σύνδεση που υπάρχει μέσα στις εταιρείες μεταξύ της αποτελεσματικής μάθησης και της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και περιλαμβάνουν ενέργειες για τη βελτίωση της ποιότητας του διδακτικού προσωπικού και των εκπαιδευτών.

II.2.2 Η σύνδεση εκπαίδευσης και κατάρτισης με την οικονομική ζωή και με την πραγματικότητα του ανταγωνισμού

Η δημιουργία διαύλων για διάλογο και αμοιβαία κατανόηση εκπαίδευσης/κατάρτισης και οικονομικής ζωής και η παροχή χρηματοοικονομικών κινήτρων για συγκεκριμένα σχέδια κατάρτισης που να συνδέουν αυτούς τους δύο τομείς είναι δύο προσεγγίσεις που έχουν υιοθετηθεί από όλα τα προγράμματα. Υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να διασφαλιστεί η εκπροσώπηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)

σ' αυτήν τη διαδικασία, ιδίως στο πλαίσιο των πειραματικών επιμορφωτικών ενεργειών της Επιτροπής με θέμα «Προετοιμάζοντας τις ΜΜΕ για την Ευρώπη του 2000» που ξεκίνησαν το 1989.

Το PETRA υποστηρίζει ειδικά τις ενέργειες που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη για να αυξήσουν το γόητρο και την ελκυστικότητα της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, για να να διευκολύνουν την πρόσβαση σ' αυτήν και για να προσφέρουν μια εγγύηση κατάρτισης σε όλους τους νέους που την επιθυμούν. Το πρόγραμμα είναι επίσης αφιερωμένο στη βελτίωση της ποιότητας και στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των τοποθετήσεων φοιτητών ή εργαζομένων σε επιχειρήσεις για να καταρτιστούν, καθώς και στη βελτίωση των συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού γενικότερα.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το ERASMUS αποτελεί βασικό παράγοντα αύξησης του αριθμού των πτυχιούχων πανεπιστημίων με διακρατική πείρα που να έχει σχέση με την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Αγοράς. Η ποιότητα των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προάγεται επίσης μέσω καινοτομιών στα προγράμματα σπουδών και στις μεθόδους διδασκαλίας που προκύπτουν από τη στενότερη διαπανεπιστημιακή συνεργασία.

Το COMETT υποστηρίζει συμπράξεις, ανταλλαγές και σχέδια κατάρτισης με τη συμμετοχή της βιομηχανίας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μαζί συνιστούν ένα ευέλικτο και διαρκή πόρο για την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης της βιομηχανίας, τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων. Στο 70% των σχεδίων του COMETT υπάρχει συμμετοχή ΜΜΕ.

Οι κοινοτικές εταιρικές σχέσεις στα πλαίσια του FORCE που ασχολούνται με την κατάρτιση του εργατικού δυναμικού για την εφαρμογή των συστημάτων ολικής ποιότητας ή των ευρωπαϊκών προτύπων και οδηγιών είναι μια άμεση ανταπόκριση του επιχειρηματικού κόσμου στις πραγματικότητες της ενιαίας αγοράς.

Μια ειδική μελέτη στα πλαίσια του EUROTECNET έδειξε πώς η μάθηση είναι στρατηγικό όπλο για τις επιχειρήσεις («Μαθαίνοντας Οργάνωση») και το PETRA επίσης εργάζεται εντατικά για να επιτύχει διακρατικές εταιρικές σχέσεις για την κατάρτιση της νεολαίας στο χώρο εργασίας.

Το PETRA, το COMETT, το ERASMUS και το LINGUA είναι βασικοί υποστηρικτές τοποθετήσεων εργαζομένων σε θέσεις σε βιομηχανικές επιχειρήσεις και κατά την τριετή περίοδο 1992-94 εκτιμάται ότι θα έχουν επωφεληθεί από αυτά τα προγράμματα 105.000 νέοι.

Η συγκεκριμένη γραμμή δράσης του προγράμματος LINGUA που προσανατολίζεται προς την προώθηση της γλωσσικής κατάρτισης στο χώρο εργασίας δημιούργησε πλούτο καινοτόμων προσεγγίσεων αυτού του βασικού ζητήματος.

Σε ευρύτερα ευρωπαϊκά πλαίσια το TEMPUS βοηθά στην αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προκειμένου αυτή να αντιμετωπίσει τις νέες οικονομικές επιταγές και τα σχέδια που υποστηρίζει προβάλλουν ολοένα και περισσότερο τις εταιρικές σχέσεις με τη βιομηχανία.

II.2.3 Η στόχευση συγκεκριμένων τομέων που έχουν σημασία

Είναι αναγκαίο να συνδυάζεται η υλοποίηση των προγραμμάτων με τις διαρκώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις μέσα στην Κοινότητα. Γι' αυτό το σκοπό, έχουν εντοπιστεί ορισμένοι τομείς προτεραιότητας μέσα στα συγκεκριμένα προγράμματα.

Στα προγράμματα με βιομηχανικό προσανατολισμό (COMETT, FORCE, PETRA, EUROTECNET ιδιαίτερα) οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) παραμένουν κορυφαία προτεραιότητα. Το γεγονός αυτό μπορεί να λάβει διάφορες μορφές συμπεριλαμβανομένων πρώτον της ευαισθητοποίησης των ΜΜΕ στη σημασία της κατάρτισης, δεύτερον της ενθάρρυνσης των ΜΜΕ για να συμμετέχουν σε σχέδια, τρίτον της επιλογής σχεδίων που αφορούν σχέδια κατάρτισης ειδικά για προσωπικό ΜΜΕ και τέταρτον της στόχευσης τομέων και περιοχών στους οποίους οι βιομηχανικές επιχειρήσεις είναι σχεδόν αποκλειστικά ΜΜΕ.

Το ευρύ φάσμα ειδικοτήτων και η ανάλυση των αναγκών κατάρτισης που έχει αναληφθεί από την Κοινότητα όσον αφορά συγκεκριμένους τομείς και περιφέρειες βασίστηκε κατά μεγάλο μέρος σε συμπράξεις που αναπτύχθηκαν μέσα στα πλαίσια του COMETT και του FORCE. Οι έρευνες κατά τομείς των σχεδίων κατάρτισης στα πλαίσια του FORCE αφορούν τους τομείς λιανικού εμπορίου, επισκευής αυτοκινήτων και αγροτικών προϊόντων διατροφής, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη σχέδια σε πολλούς άλλους τομείς, όπως στις οδικές μεταφορές, στην αεροδιαστημική και στα ηλεκτρονικά ευρείας κατανάλωσης. Ορισμένες εργασίες στα πλαίσια του EUROTECNET επίσης εστιάστηκαν έντονα σε συγκεκριμένο τομέα, π.χ. στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Το IRIS βοηθάει στην ανάπτυξη ειδικών μεθοδολογιών προκειμένου να προσελκύσει τις γυναίκες και να τις ενθαρρύνει να παραμείνουν σε επιστημονικά και τεχνικά επαγγέλματα.

Το TEMPUS έχει τομείς ρητής προτεραιότητας που προσδιορίζονται από τις επιλέξιμες χώρες υπό το φως των εθνικών οικονομικών απαιτήσεων.

II.2.4 Εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας και ανάπτυξης

Αρκετά από τα προγράμματα, ιδιαίτερα εκείνα που αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπλήρωσαν τις προσπάθειες της Κοινοτικής Ε&ΤΑ παρέχοντας μηχανισμούς για τη μεταβίβαση και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων τους. Η στενή αλληλεπίδραση με τις υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για την Ε&Α ήταν ιδιαίτερα πρόδηλη στο COMETT, όπου η αξιολόγηση των εφαρμογών καθώς και η παρακολούθηση της εξέλιξης των σχεδίων συνεπάγονται ευρεία συνεργασία.

Στα πλαίσια των προγραμμάτων FORCE, COMETT και ERASMUS πολλές από τις βασικές εταιρικές σχέσεις δρουν επίσης στον τομέα Ε&Α και, εφόσον συμμετέχουν σε αυτές επιχειρήσεις, είναι σε θέση να εκμεταλλευθούν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από προγράμματα όπως το BRIT/ EURAM, το ESPRIT, το DELTA και το RACE.

Στα πλαίσια του COMETT αρκετές συμπράξεις εταιρειών με τεχνολογική βάση έλαβαν υποστήριξη για να διαχειριστούν συγκεκριμένα προγράμματα εντατικών μαθημάτων για τη μεταβίβαση αποτελεσμάτων Ε&Α. Γενικότερα, η έκθεση IRDAC σχετικά με τις ελλείψεις ειδικοτήτων στην Ευρώπη πρότεινε οι συμπράξεις του COMETT να αποτελέσουν το επίκεντρο για μια τέτοιου είδους εργασία.

Στο πλαίσιο της κοινοτικής υποστήριξης για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αγοράς πληροφοριών (INFO EURO ACCESS), έχουν ξεκινήσει δοκιμαστικές ενέργειες από κοινού μεταξύ του IMPACT II (εκπαίδευση των επιμορφωτών και κλαδικές εταιρικές σχέσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας)

II.2.5 Διεύρυνση της ικανότητας όσον αφορά τις ξένες γλώσσες στην Κοινότητα

Η ικανότητα στις ξένες γλώσσες ορθά χαρακτηρίστηκε η αχίλλειος πτέρνα της Κοινότητας. Η ουσιαστική οικοδόμηση της Κοινότητας εξαρτάται κατά μεγάλο βαθμό από τη μεγαλύτερη αμοιβαία γνωριμία και την κατανόηση μεταξύ των ατόμων, πράγμα που σημαίνει ευρύτερη και βαθύτερη αμοιβαία γνώση των πολιτισμών και των γλωσσών. Η διεθνής μεταφορά πληροφοριών που πραγματοποιείται μέσα στα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτέλεσε από μόνη της ώθηση για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης διοργανώνονται ανταλλαγές μέσω των προγραμμάτων PETRA και ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ που επιχειρούν να αντιμετωπίσουν τους γλωσσικούς φραγμούς φέρνοντας κοντά νέους ανθρώπους μέσα στα πλαίσια πρακτικών σχεδίων που ενθαρρύνουν τις γλωσσικές ανταλλαγές και την εκμάθηση γλωσσών. Το γεγονός αυτό βοηθάει τους νέους να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να βελτιώσουν τις γλωσσικές τους γνώσεις σε ένα κρίσιμο σημείο της εξέλιξής τους.

Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων στα πλαίσια του ERASMUS σημαίνει ότι η εκμάθηση και η μελέτη ξένων γλωσσών στο εξωτερικό δεν είναι πλέον αποκλειστικό δικαίωμα των φοιτητών που σπουδάζουν ξένες γλώσσες και ανθρωπιστικές επιστήμες. Συνδυασμοί πανεπιστημιακών πτυχίων που περιλαμβάνουν την εκμάθηση ξένων γλωσσών στα πλαίσια άλλων επιστημών (π.χ. κλάδοι μηχανικών, δίκαιο) είναι τώρα ευρέως διαδεδομένοι και προσφέρουν πολλαπλά εφόδια που εκτιμούνται πολύ

Η ώθηση που δόθηκε στην κινητικότητα και τη συνεργασία από τα κοινοτικά προγράμματα είχε ως συνέπεια οι οργανισμοί αποστολής και υποδοχής να συνειδητοποιήσουν πολύ περισσότερο την ανάγκη προετοιμασίας των φοιτητών τους και των εκπαιδευομένων τους με οργανωμένο και επαγγελματικό τρόπο. Ως αποτέλεσμα, τα κέντρα κατάρτισης στις ξένες γλώσσες και τα ειδικά μαθήματα αποκτούν ολοένα μεγαλύτερη σημασία.

Το πρόγραμμα LINGUA, ο πυρήνας των κοινοτικών προσπάθειών κατάρτισης στις γλώσσες, επικεντρώνεται στην ενίσχυση της κατάρτισης στις λιγότερο διδασκόμενες γλώσσες αλλά έχει ως αντίτυπο την ανάπτυξη της κατάρτισης σε όλες τις κοινοτικές γλώσσες. Το LINGUA άρχισε ήδη να έχει ορατά αποτελέσματα στην ενίσχυση της αρχικής και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης των καθηγητών ξένων γλωσσών, αναλύοντας και ικανοποιώντας τις ανάγκες συγκεκριμένων τομέων της βιομηχανίας και θίγοντας για πρώτη φορά την ιδιαίτερη δυσκολία βελτίωσης της εκμάθησης γλωσσών στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.

από τους εργοδότες. Το ERASMUS οδήγησε σε αύξηση του αριθμού των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων που προσφέρουν μέρος της διδασκαλίας των μαθημάτων τους σε γλώσσα άλλη από τη γλώσσα της χώρας.

Στον προϋπολογισμό των προγραμμάτων προβλέπεται κονδύλι για τις δαπάνες που προκύπτουν από την προπαρασκευή στις ξένες γλώσσες είτε υπό μορφήν χωριστών επιχορηγήσεων σε φοιτητές και εκπαιδευτές (π.χ. στο COMETT, στο ERASMUS, στο FORCE και στο TEMPUS) είτε υπό μορφήν συνολικών επιχορηγήσεων στα ιδρύματα που συμμετέχουν, (π.χ. στο TEMPUS) ενώ η συνειδητοποίηση της ανάγκης να παρέχεται αυτή η προπαρασκευή είναι σημαντικό κριτήριο επιλογής.

Το COMETT υποστηρίζει πολύγλωσσες εκδοχές του ειδικού διδακτικού υλικού και την προσαρμογή των υφιστάμενων υψηλής ποιότητας μαθημάτων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε άλλες γλώσσες. Η μεγαλύτερη ανάμιξη των μικρότερων κρατών μελών στη συνεργασία είχε επίσης ως αποτέλεσμα τα ιδρύματα κατάρτισης να διευρύνουν τις προβλέψεις που είχαν κάνει για κατάρτιση πέρα από τις γλώσσες με υψηλή ζήτηση. Η ομάδα των χωρών της ΕΖΕΕ (COMETT, ERASMUS) καθώς και οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (TEMPUS) συμβάλλουν επίσης στην αναγέννηση του ενδιαφέροντος για τις γλώσσες αυτών των χωρών.

II.2.6 Ευρωπαϊκές αγορές κατάρτισης και τίτλων σπουδών

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και στην ενημέρωση των ευρωπαϊκών αγορών κατάρτισης και τίτλων σπουδών. Καθώς η ενιαία αγορά θα τίθεται σε ισχύ, οι Ευρωπαίοι θα καταρτίζονται, θα αποκτούν τίτλους σπουδών και θα εργάζονται σε έναν ολοένα περισσότερο ενοποιημένο οικονομικό χώρο. Τα προγράμματα έχουν συμβάλει τόσο στην κατάρτιση ενός εργατικού δυναμικού με ευρωπαϊκό προφίλ όσο και στην εμφάνιση νέων μορφών τίτλων σπουδών που χορηγούνται βάσει των διακρατικών σπουδών και των εταιρικών σχέσεων μέσα στην Κοινότητα. Επιπλέον, παράλληλα με τις υπάρχουσες «εθνικές αγορές» τίτλων σπουδών, η συνεργασία της βάσης σε περιφέρειες, σε οικονομικούς τομείς και σε διασυνοριακές ζώνες δημιουργεί νέες τοπικές επιμέρους αγορές, ενώ η μεταξύ τους συνεργασία διευρύνει την εμβέλεια και την αποτελεσματικότητά τους. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης έδωσαν σε πολλούς οργανισμούς κατάρτισης -συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων- τις πρώτες τους ευκαιρίες να εργαστούν σε ένα πραγματικά ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Οι συνοπτικοί πίνακες που δίνει το πρόγραμμα FORCE για τις συμφωνίες μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών σχετικά με τη συνεχή κατάρτιση και απόκτηση τίτλων σπουδών παρέχουν τη βάση για περαιτέρω ανάλυση και ανάπτυξη.

Τα ευρωπαϊκά σχέδια συνεχούς εκπαίδευσης που υποστηρίζονται από το COMETT προσφέρουν πείρα η οποία ανατροφοδοτεί τα αρχικά εκπαιδευτικά προγράμματα (που παραδοσιακά είχαν περισσότερο εθνικό προσανατολισμό).

II.2.7 Πρόβλεψη ένταξης μιας ευρωπαϊκής διάστασης στην κατάρτιση

Τα κοινοτικά προγράμματα συμβάλλουν δυναμικά στην ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής αγοράς για την κατάρτιση, μέσω της εισαγωγής μιας ευρωπαϊκής διάστασης, της τόνωσης της διακρατικής συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων και της προαγωγής της αμοιβαίας κατανόησης των συστημάτων. Όλα τα προγράμματα έχουν κατά κάποιο τρόπο προωθήσει την ευρωπαϊκή διάσταση στην κατάρτιση από την αρχική επαγγελματική κατάρτιση έως τη συνεχή και προχωρημένου επιπέδου επαγγελματική κατάρτιση και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τα σχέδια του προγράμματος FORCE προορίζονται ειδικά για μια πανευρωπαϊκή αγορά συγκρισιμότητας και αμοιβαίας αναγνώρισης τίτλων, ενώ παράλληλα έχουν αντίκτυπο στα εθνικά συστήματα απόκτησης τίτλων σπουδών.

Το ERASMUS και το COMETT ενισχύουν έντονα τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε επηρεάζοντας τις εθνικές πολιτικές είτε τονώνοντας την ευρωπαϊκή στρατηγική μέσα σε μεμονωμένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Χάρη στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ η ευρωπαϊκή διάσταση στην κατάρτιση νέων εργαζομένων είναι τώρα αποδεκτή μέσα στα πλαίσια ορισμένων εθνικών συστημάτων.

II.2.8 Η ανάλυση των αναγκών για ειδικότητες στο ευρωπαϊκό περιβάλλον

Η ανάλυση, η κατανόηση και, εφόσον είναι εφικτό, η πρόβλεψη των μελλοντικών απαιτήσεων σε ειδικότητες φαίνεται τώρα να είναι πολύ επιθυμητές στα πλαίσια του σχεδιασμού της κατάρτισης ως στοιχείου οικονομικής ανάπτυξης. Μέσω της συνεργασίας όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών, τα προγράμματα επισήμαναν την ανάγκη μιας τέτοιας ανάλυσης, υποστήριξαν δομές για την πραγματοποίησή της και βοήθησαν στη διάδοση των αποτελεσμάτων της.

Οι συμπράξεις συνεργασίας πανεπιστημίων - επιχειρήσεων του COMETT (ΣΠΕΚ) παρέχουν ένα μόνιμο πλαίσιο προμηθευτών κατάρτισης και της πελατείας τους, εξετάζοντας τις απαιτήσεις κατάρτισης στην τεχνολογία ανά τομέα και ανά περιφέρεια. Η εργασία τους βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση της αλληλεπίδρασης των τοπικών και των διεθνών τάσεων καθώς και στη βελτίωση των μεθοδολογικών ικανοτήτων όσων αναλαμβάνουν αναλύσεις αναγκών κατάρτισης.

Το FORCE έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις απαιτήσεις των ΜΜΕ καθορίζοντας τις ανάγκες ειδίκευσης στα πλαίσια των εν λόγω τομέα και μέσα από μια σύγκριση τομέων.

Το IRIS ασχολήθηκε με τις ελλείψεις ειδικοτήτων στα τεχνικά επαγγέλματα προάγοντας μια μεθοδολογία κατάρτισης ειδικά προσαρμοσμένη για γυναίκες (προσανατολισμός, προκατάρτιση, εκπαίδευση για την απόκτηση της ικανότητας ανάληψης πρωτοβουλιών).

Το EUROTECNET ανέπτυξε νέα πρότυπα και όργανα που λαμβάνουν υπόψη τους τις μεταβολές στην τεχνολογία και στην οργάνωση της εργασίας και τις προκύπτουσες ανάγκες ειδίκευσης.

Το PETRA αναπτύσσει τώρα το δικό του Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εταιρικών Σχέσεων Κατάρτισης (ENTP) ως φυτώριο πειραματισμού για να προσαρμοστούν τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και η εφαρμογή τους στις νέες ευρωπαϊκές ανάγκες.

Η εργασία για τον προσδιορισμό των γλωσσικών αναγκών συγκεκριμένων τομέων της βιομηχανίας είναι βασικό συστατικό στοιχείο του προγράμματος LINGUA.

II.2.9 Ανάπτυξη των ευρωπαϊκών προϊόντων κατάρτισης και των τίτλων σπουδών με ευρωπαϊκό προσανατολισμό

Τα προγράμματα έδωσαν μεγάλη ώθηση στη δημιουργία και στην εμπορία νέων προϊόντων κατάρτισης, πολλά από τα οποία αναπτύχθηκαν σε διακρατική βάση.

Το ERASMUS έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός ευρέος φάσματος καινοτόμων προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, από τα οποία περισσότερα από 200 προβάλλουν τίτλους πτυχίων διπλής κατεύθυνσης ή ειδίκευσης που διευκολύνουν την επαγγελματική αναγνώριση σε όλη την Κοινότητα. Η πλήρης αναγνώριση των σπουδών στο εξωτερικό και τα συστήματα μεταφοράς διδακτικών μονάδων και βαθμολογίας παρέχουν το κίνητρο και την αναγνώριση που χρειάζεται σε όσους επιθυμούν να σπουδάσουν σε άλλη χώρα. Οι υποτροφίες του ERASMUS για την ανάπτυξη, την προσαρμογή και τη μετάφραση υλικών διδασκαλίας επίσης αυξάνει την προσφορά υψηλής ποιότητας υλικών διδασκαλίας σε λιγότερο ανεπτυγμένες έως σήμερα περιφέρειες της Κοινότητας.

Στην τελευταία απογραφή του COMETT καταγράφονται περισσότερα από 1.270 μαθήματα, 720 υλικά διδασκαλίας, 148 μελέτες και πολυάριθμες βάσεις δεδομένων και δελτία τύπου που αναπτύχθηκαν από το COMETT I. Στο COMETT II αναμένεται να τριπλασιαστούν αυτοί οι αριθμοί. Τα σχέδια του FORCE αποτελούν επίσης πηγή προσφοράς μαθημάτων συνεχούς κατάρτισης, υλικών, πρότυπων σχεδίων και αναλύσεων αναγκών ειδίκευσης που εξαρτώνται από τη ζήτηση. Τα σχέδια του LINGUA επίσης στοχεύουν στην προαγωγή της γλωσσικής κατάρτισης του εργατικού δυναμικού στη βιομηχανία.

Οι εταιρικές σχέσεις του PETRA έχουν παραγάγει υλικά διδασκαλίας για χρήσεις σε διάφορες χώρες, ιδιαίτερα σε τομείς νέας τεχνολογίας, όπως τα επιτραπέζια εκδοτικά συστήματα.

II.2.10 Επανακατάρτιση των εκπαιδευτών

Η αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και την αφοσίωση των εκπαιδευτών. Η επένδυση των προγραμμάτων στην κατάρτιση των εκπαιδευτών έχει υψηλή πολλαπλασιαστική αξία για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης συνολικά.

Στο PETRA η κοινή διακρατική δράση για την κατάρτιση ή την επανακατάρτιση των εκπαιδευτών και των συμβούλων προσανατολισμού αποτελεί κεντρικό σημείο του προγράμματος. Δεδομένου του γεγονότος ότι υπάρχει ανάγκη να αλλάξει ο προσανατολισμός από το προϊόν προς τον πελάτη ή ικανότητα εμπορικής προώθησης και διαχείρισης σχεδίων των εκπαιδευτών και των οργανισμών κατάρτισης είναι επένδυση προτεραιότητας στα πλαίσια του COMETT του FORCE και του EUROTECNET.

Το COMETT και το EUROTECNET έχουν κοινό συμφέρον να καταρτίζουν τους εκπαιδευτές (ειδικότερα στη βιομηχανία) και δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες κατάρτισης που συνδέονται με την ανοικτή και την εξ'αποστάσεως μάθηση.

Στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ η κατάρτιση των εκπαιδευτών των νέων εργαζομένων είναι βασική προτεραιότητα των εθνικών οργανισμών.

Το LINGUA δίνει μεγάλη έμφαση στην αρχική και στην ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των καθηγητών ξένων γλωσσών και το ERASMUS έχει επίσης καταβάλει ιδιαίτερες προσπάθειες προκειμένου να ενθαρρύνει τη συμμετοχή στον τομέα της εκπαίδευσης καθηγητών.

II.2.11 Οφέλη από την εργασία σε ευρωπαϊκή κλίμακα: αυξημένες και πρόσθετες «ευρωπαϊκές» δαπάνες από τα κράτη μέλη

Τα προγράμματα δημιούργησαν πολλές ευκαιρίες για τη βελτίωση της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης επιτυγχάνοντας οικονομίες κλίμακας, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε άλλες πηγές χρηματοοικονομικής υποστήριξης και δίνοντας κοινή απάντηση σε κοινές ανάγκες και στόχους. Η ευρωπαϊκή συνεργασία και δικτύωση μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων δίνει οικονομίες κλίμακας για τα κράτη μέλη και τα εθνικά συστήματα αποφεύγουν δραστηριότητες οι οποίες, εάν αναπαράγονταν σε κάθε χώρα, θα ήταν δαπανηρές και δύσκολο να συντονιστούν.

Η ύπαρξη δικτύων σε όλα τα προγράμματα ως πλαίσια συνεργασίας διευκολύνει την αναζήτηση των κατάλληλων εταίρων.

Η χορήγηση χρηματικής υποστήριξης εκκίνησης στα πλαίσια του ERASMUS συχνά συμβάλλει στο άνοιγμα άλλων πηγών εισοδήματος για σχέδια. Τα περισσότερα κράτη μέλη και αρκετές περιφέρειες έχουν από μόνα τους εισαγάγει συμπληρωματικά σχήματα χορήγησης φοιτητικών υποτροφιών που συνδέονται με το ERASMUS.

Η σχετικά χαμηλή χρηματοδότηση όσων συμμετέχουν στο πρόγραμμα PETRA όχι μόνο ανοίγει την πόρτα στην ευρωπαϊκή συνεργασία, αλλά επίσης παρακινεί τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τους άλλους χρηματοοικονομικούς, ανθρώπινους και φυσικούς πόρους κατά τρόπο που να βοηθείται η διακρατική εταιρική σχέση και να γίνεται εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της με πολύ υψηλή απόδοση.

Το TEMPUS παρέχει πλαίσιο για την ανάπτυξη της εθνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα στις νεοαναδυόμενες δημοκρατίες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και επίσης εντάσσει την ανάπτυξη εκπαιδευτικής πολιτικής σε ένα ευρύτερο πλαίσιο της ομάδας των 24 χωρών στα πλαίσια του PHARE.

Η διακρατική ενδο -και δια-περιφερειακή συνεργασία στα πλαίσια του ERASMUS και του COMETT οδηγεί σε συμφωνίες διαπανεπιστημιακής συνεργασίας για την κατανομή των πόρων σε προσωπικό καθώς και των εγκαταστάσεων προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τους πόρους της (των) εν λόγω περιοχής (-ών).

Τα περιφερειακά και τομεακά δίκτυα στα πλαίσια του COMETT επιτρέπουν σε ομάδες ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να διαδραματίσουν ένα ρόλο μεσίτη για τη βιομηχανία στις ενώσεις με υψηλή απόδοση (κυρίως σε σχέση με τις διακρατικές συμφωνίες τοποθέτησης φοιτητών σε θέσεις στη βιομηχανία). Οι ενώσεις αυτές είναι επίσης χρήσιμες για την εμπορία προϊόντων κατάρτισης που προκύπτουν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η εργασία σχετικά με την παραγωγικότητα των νέων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων ειδικά στην ανοικτή και στην εξ αποστάσεως μάθηση συνεχίζεται σε πολλά προγράμματα, κυρίως στο LINGUA, στο COMETT και στο ERASMUS. Η εργασία αυτή βασίζεται στην αναζήτηση οικονομιών κλίμακας καθώς και στην ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών σε απομακρυσμένες περιοχές της Ευρώπης όπου η παροχή κατάρτισης με τους παραδοσιακούς τρόπους είναι ασύμφορη.

II.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή έχει επισημανθεί ως θεμελιώδης όρος για την ισόρροπη ανάπτυξη της Κοινότητας και η εκπαίδευση και η κατάρτιση έχουν κριθεί ως κρίσιμος παράγοντας για την επίτευξη ισόρροπης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη. Καμιά ομάδα κρατών δεν μπορεί σήμερα να ισχυριστεί ότι έχει επιτύχει υψηλής ποιότητας ανάπτυξη, εάν σημαντικό μέρος του ανθρώπινου δυναμικού της παραμένει ανεκμετάλλευτο, πλεονάζον ή υποασπασολούμενο.

II.3.1 Συγκεκριμένα οφέλη για τις περισσότερες απομακρυσμένες/μειονεκτούσες περιφέρειες

Τα προγράμματα προσπαθούν να αντισταθμίσουν τις πρόσθετες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν άτομα και οργανισμοί σε λιγότερο ευνοημένες ή/και περισσότερες απομακρυσμένες περιφέρειες, κυρίως παρέχοντας πρόσθετες πληροφορίες, τεχνική βοήθεια ή/και χρηματοοικονομική υποστήριξη. Συγκεκριμένες προσπάθειες έχουν γίνει, παραδείγματος χάρη, τα δύο τελευταία χρόνια για την ταχεία ένταξη των νέων γερμανικών κρατιδίων (Länder) στα διάφορα προγράμματα. Εφαρμόζεται θετική διάκριση κατά την επιλογή σχεδίων στα οποία συμμετέχουν ή τα οποία υποστηρίζουν λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Στο COMETT πραγματοποιήθηκε συντονισμένη εκστρατεία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το δίκτυο περιφερειακών ενώσεων είναι διακοινοτικό. Σχεδόν όλες οι περιφέρειες της Κοινότητας (και της ΕΖΕΣ) συμμετέχουν, θέτοντας έτσι τη βάση για τη διαπεριφερειακή συνεργασία καθώς και για συγκεκριμένα σχέδια στα πλαίσια διαφόρων κοινοτικών προγραμμάτων.

Στο ERASMUS, στο LINGUA, στο COMETT και στο PETRA υπάρχουν μηχανισμοί οι οποίοι διασφαλίζουν την ισόρροπη ροή φοιτητών σε όλη την Κοινότητα καθώς και χρηματοοικονομικοί κανόνες, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφορά κόστους σπουδών στις διάφορες χώρες του εξωτερικού καθώς επίσης προβλέπουν μια περισσότερο γενναιόδωρη χρηματοδότηση για τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Οι προσπάθειες ενημέρωσης του κοινού για το ERASMUS στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία οδήγησαν στη ριζική βελτίωση του επιπέδου συμμετοχής αυτών των χωρών.

Το LINGUA προσφέρει συγκεκριμένη συμβουλευτική υποστήριξη για τις περισσότερο απομακρυσμένες χώρες προκειμένου να τις βοηθήσει να προετοιμάσουν σωστά σχέδια καθώς και να δώσουν ειδική προσοχή στις γλώσσες μειονοτήτων.

Στο ERASMUS και στο COMETT η πρακτική της εξασφάλισης της πλήρους συμμετοχής της τριτοβάθμιας μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης ευνοεί την ισόρροπη συμμετοχή στο βαθμό που πολλά μη πανεπιστημιακά ιδρύματα βρίσκονται στις περισσότερο απομακρυσμένες περιφέρειες.

II.3.2 Αποκεντρωμένη υλοποίηση: ανταπόκριση στις περιφερειακές ανάγκες

Όλα τα προγράμματα έχουν φτιάξει τη δική τους ξεχωριστή διάταξη αποκεντρωμένων μονάδων ή οργανισμών που βοηθούν στην υλοποίησή τους φέρνοντας την ενημέρωση και τις συμβουλές πιο κοντά σε όλες τις περιφέρειες.

Όσον αφορά την παροχή πληροφοριών, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις δικτύων εθνικών οργανισμών ή μονάδων συντονισμού (π.χ. ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, COMETT, FORCE και PETRA) που μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις τοπικές προτεραιότητες.

Σε ό,τι αφορά τις δομές υλοποίησης:

- το COMETT μεταβιβάζει σημαντικές αρμοδιότητες στις περιφερειακές δομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας προκειμένου να συνδέσει στενότερα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, άμεσα τις πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης με τους οργανισμούς και τις αρχές περιφερειακής ανάπτυξης.
- στο ERASMUS οι εθνικές αρχές χορήγησης υποτροφιών (NGAA) είναι αποκεντρωμένοι οργανισμοί για την κατανομή της χρηματοοικονομικής υποστήριξης προς τους φοιτητές στα πλαίσια των εθνικών πολιτικών και προτεραιοτήτων
- οι εθνικοί οργανισμοί του LINGUA παίζουν επίσης βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος συνολικά καθώς και στη διαχείριση των δύο αποκεντρωμένων ενεργειών
- στο ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ οι εθνικοί οργανισμοί είναι αποκεντρωμένοι οργανισμοί για την κατανομή κονδυλίων στα σχέδια ανταλλαγών.

II.3.3 Συγκεκριμένα σχέδια για τη μεταφορά γνώσεων προς τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες

Παράλληλα με το γενικό ενδιαφέρον να διασφαλιστεί η συμμετοχή και να φτάσει ο αντίκτυπος των προγραμμάτων σε όλη την Κοινότητα, τα προγράμματα χρηματοδοτούν σχέδια που στοχεύουν σε συγκεκριμένες κοινοτικές περιφέρειες.

Το ERASMUS και το COMETT προωθούν την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών καθώς και άλλα σχέδια που προορίζονται ειδικά για τη μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης από τις περισσότερο στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Οι υποτροφίες του ERASMUS βοήθησαν στην επέκταση των ευρωπαϊκών συνδέσμων και εταιρειών σε χώρες οι οποίες συμμετείχαν λίγο ή καθόλου.

Αρκετά προγράμματα έχουν σαφείς δεσμούς με ενέργειες στα πλαίσια των διαρθρωτικών πολιτικών και έτσι παρέχουν υποστήριξη εκπαίδευσης και κατάρτισης για την περιφερειακή ανάπτυξη στις πλέον μειονεκτούσες περιφέρειες. Οι δεσμοί αυτοί μπορεί να είναι σε επίπεδο προγράμματος (π.χ. στα πλαίσια του FORCE και του EUROTECNET, με στενούς λειτουργικούς δεσμούς με το EUROFORM PIC) ή σε επίπεδο σχεδίου (π.χ. COMETT και PETRA) ή και στα δύο. Επιπλέον, τα δεδομένα της Κοινότητας για τα προγράμματα δίνουν αναλύσεις ανά περιφέρεια για τον αντίκτυπο κάθε προγράμματος.

Περισσότερα από το 60% των σχεδίων του προγράμματος PETRA ENTΠ σε λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες έχουν δημιουργήσει εταιρικές σχέσεις με σχέδια εκτός των χωρών αυτών.

Στο EUROTECNET η διάδοση των καινοτόμων προτύπων της επαγγελματικής κατάρτισης χρησιμεύει για να ενισχύσει μια ισόρροπη και συνενκτική αγορά εργασίας. Το πρόγραμμα αυτό αναπτύσσει επίσης μεθοδολογικές/παιδαγωγικές ιδέες για να υποστηρίξει τις προσπάθειες που γίνονται μέσα στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων.

II.3.4 Ενεργός συμμετοχή των περιφερειών σε όλη την Κοινότητα

Μέσα από το ERASMUS η διαπανεπιστημιακή συνεργασία έχει γίνει σε όλες τις περιφέρειες χαρακτηριστικό της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων πολλών στις οποίες δεν υπήρχε παράδοση τέτοιας συνεργασίας.

Η διαπεριφερειακή συνεργασία (π.χ. Καταλωνία-Λομβαρδία-Βάδη-Βυρτεμβέργη-Ροδανός-Άλπεις) άρχισε επίσης να ανθεί στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την υποστήριξη του προγράμματος, όπως και η διασυνοριακή περιφερειακή συνεργασία σε περιοχές όπως το τρίγωνο Σάαρ-Λορένη-Λουξεμβούργο.

Το δίκτυο των περιφερειακών συμπράξεων βιομηχανίας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του COMETT (UETP), στο οποίο συμμετέχουν πλήρως όλες οι χώρες της ΕΟΚ και της ΕΖΕΣ, παρέχει σημαντικά κέρδη και οφέλη καθώς και νέες δραστηριότητες και υπηρεσίες σε περιφερειακό επίπεδο. Μαζί, αποτελούν μια ισχυρή δομή για τη διαπεριφερειακή συνεργασία και τις ανταλλαγές (π.χ. μέσω των αναλύσεων των αναγκών κατάρτισης και των ανταλλαγών κατάρτιζομένων και εκπαιδευτών).

II.4 ΦΕΡΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ

Η εξέλιξη των κοινοτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης συνέπεσε με την άνοδο του ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη της έννοιας της «Ευρώπης των λαών». Η ιδέα και η πρακτική της ευρωπαϊκής ιθαγένειας αντανακλάται και ενισχύεται από το είδος της εμπειρίας που προσφέρουν· είναι τα ίδια τα προγράμματα όργανα ελεύθερης κυκλοφορίας και αποδείξεις της αναγνώρισης της ευρωπαϊκής ποικιλομορφίας. Δίνουν μια γεύση από την πραγματικότητα της ευρωπαϊκής ένωσης και ενότητας: της ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων, ιδεών και προϊόντων. Όλα αυτά τα προσφέρουν μέσω των αναπτυσσόμενων δικτύων τους και μέσω της πολυγλωσσίας που προάγουν σε ολοένα περισσότερους ανθρώπους στους οποίους δίνουν την ευκαιρία να μάθουν για την οικοδόμηση της Κοινότητας και να συμμετάσχουν σε αυτήν.

II.4.4 Συνεχής εξέλιξη ατόμων και ενώσεων στη διαδικασία της ευρωπαϊκής οικοδόμησης

Τα κοινοτικά προγράμματα σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να ενισχύουν τη διαρκή υποδομή και τα μέσα δικτύωσης από τα οποία τόσο τα άτομα όσο και οι ομάδες μπορούν να συνεχίσουν να επωφελούνται ή να συμμετέχουν μετά τη λήξη του επιχορηγούμενου σχεδίου τους. Πολλές από τις δραστηριότητες με κοινοτική υποστήριξη έχουν καταστεί έτσι πολύ επιτυχή στοιχεία στα πλαίσια των επαγγελματικών δικτύων και των δομών των κρατών μελών.

Ευρωπαϊκές ενώσεις και εταιρείες στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. η Ευρωπαϊκή Εταιρεία για την Εκπαίδευση Μηχανικών, η Ένωση για την Εκπαίδευση Καθηγητών στην Ευρώπη) έλαβαν πολύ μεγάλη υποστήριξη από την Κοινότητα μέσω των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτή η υποστήριξη, που είναι διαρθρωμένη σε προγράμματα όπως το ERASMUS και το TEMPUS, τους επέτρεψε να εδραιώσουν τις δραστηριότητές τους, να αποκτήσουν μέλη σε όλη την Κοινότητα και να δίνουν συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με την ευρωπαϊκή συνεργασία και τις ανταλλαγές.

Τα προγράμματα διαμορφώνουν γενιές διαχειριστών σχεδίων οι οποίοι έχουν να αντιμετωπίσουν τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες και στις περισσότερες περιπτώσεις παίζουν ενεργό πολλαπλασιαστικό ρόλο για την Ευρώπη. Το COMETT ειδικά σχεδιάζει προγράμματα κατάρτισης για διαχειριστές σχεδίων οι οποίοι αντιμετωπίζουν νέα «μίγματα» ειδικοτήτων που δεν παρείχαν μέχρι τώρα τα υφιστάμενα σχήματα κατάρτισης.

Το ευρύ φάσμα δικτύων και υποδικτύων που ενεργοποιούνται από τα κοινοτικά προγράμματα συνιστά μια ευέλικτη και αποδοτική απάντηση στις έντονες ανάγκες εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλους τους τομείς και σε όλα τα επίπεδα, η οποία επιτρέπει σε ένα μέγιστο ρυθμό ατόμων να συμμετάσχουν στη διαδικασία της ευρωπαϊκής οικοδόμησης στη διάρκεια της καθημερινής τους ζωής.

II.4.5 Ισότητα ευκαιριών

Η ισότητα των ευκαιριών είναι κύριο μέλημα των προγραμμάτων, που αντανακλάται ευρέως στις λειτουργίες των προγραμμάτων. Οι στόχοι που συνδέονται με την ισότητα προάγονται επίσης από τις δραστηρίες πολιτικές των προγραμμάτων για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, εφόσον οι ενέργειες αυτές τείνουν να υποστηρίζουν τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Στη δεύτερη φάση του ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ το ένα τρίτο της χρηματοδότησης του προγράμματος προορίζεται για άμεση υποστήριξη των μειονεκτούντων νέων (χρηματοδοτούνται κατά 75%).

Οι στόχοι της ισότητας, ακόμη και αν δεν δηλώνονται ρητώς στους επιμέρους στόχους των προγραμμάτων (παραδείγματος χάρι στο COMETT, στο ERASMUS), αντανακλώνται στη λειτουργία τους μέσω της πολιτικής επιλογής και παρακολούθησης της εφαρμογής τους. Στο FORCE, στο COMETT, και στο PETRA οι στόχοι αυτοί επηρεάζουν την ιεράρχηση των εφαρμογών καθώς και τη διαμόρφωση ενός συγκεκριμένου τομέα κατάρτισης στον οποίο προσφέρεται χρηματοοικονομική υποστήριξη. Έτσι υπάρχουν πολλά ειδικά σχέδια ή εκδηλώσεις/μελέτες που ασχολούνται με τις ανάγκες της ισότητας.

Πρώθηση της ισότητας ευκαιριών για τις γυναίκες

Το ενδιαφέρον για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών αντανακλάται στη δραστήρια προσέγγιση αρκετών προγραμμάτων τα οποία δρουν συμπληρωματικά ως προς τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε επίπεδο κράτους μέλους. Συγκεκριμένα, το δίκτυο IRIS έχει θέσει την κατάρτιση των γυναικών στα πολιτικά θέματα της ημερήσιας διάταξης εστιάζοντας την προσοχή στον κρίσιμο ρόλο αυτής της κατάρτισης για την ανάπτυξη των ειδικοτήτων και της ανταγωνιστικότητας που χρειάζεται στην Ευρώπη της δεκαετίας του '90.

Το EUROTECNET έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη σχεδίων επίδειξης που απευθύνονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους ή στο σύνολό τους σε γυναίκες και στοχεύουν στην καθιέρωση στρατηγιών και πολιτικών κατάρτισης για το γυναικείο εργατικό δυναμικό.

Το IRIS είναι ένα δυναμικό ευρωπαϊκό δίκτυο με συμμετοχή 500 περίπου οργανισμών κατάρτισης, που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση μέσω των εντύπων του και των υπηρεσιών του, προάγει την κατάρτιση των γυναικών μέσω της επιδότησης διαφημιστικών εκστρατειών, τεχνικών εργαστηρίων και σεμιναρίων και προωθεί τις επαφές και τις ανταλλαγές μέσω επισκέψεων, επιδότησης για τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στο COMETT υπάρχει μια ειδική σύμπραξη τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας που ασχολείται αποκλειστικά με θέματα κατάρτισης γυναικών στην τεχνολογία (συμπεριλαμβάνονται γενικές οδηγίες για σχέδια σχετικά με την επίτευξη αντιπροσωπευτικών ποσοστών γυναικείας συμμετοχής). Το δίκτυο αυτό έχει ευρεία κοινωνική κάλυψη και συνδέεται με την κοινοτική πρωτοβουλία IRIS.

Το FORCE υποστηρίζει σχέδια που αφορούν ειδικά τις ανάγκες συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης των γυναικών και η ισότητα ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες αποτελεί βασική προτεραιότητα του προγράμματος συνολικά.

Από την άποψη της διασφάλισης της γυναικείας συμμετοχής, το PETRA και το ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ κατόρθωσαν να έχουν αριθμητικά ίση συμμετοχή νέων ανδρών και γυναικών· το COMETT έχει υψηλότερο ποσοστό γυναικείας συμμετοχής στις τοποθετήσεις φοιτητών σε θέσεις τεχνολογίας σε επιχειρήσεις (ανάλογα με το ποσοστό γυναικών που είναι εγγεγραμμένες σε τμήματα μηχανικών και σε τεχνολογικά τμήματα)· στο ERASMUS παρατηρούμε από την έναρξή του μια σταθερή αύξηση του αριθμού των φοιτητριών που λαμβάνουν υποστήριξη (το ποσοστό έφτασε στο 56,4% το 1989/90) ενώ η συχνότητα εμφάνισης φοιτητριών μεταξύ των υποτρόφων του ERASMUS είναι σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με το ποσοστό φοιτητριών στο σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού που σπουδάζει γνωστικά αντικείμενα τα οποία θεωρούνται παραδοσιακά ανδρικά «προπύργια» (π.χ. ειδικότητες μηχανικών).

Μέτρα υπέρ των κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντων

Αρκετά προγράμματα υιοθέτησαν συγκεκριμένα μέτρα υπέρ των νέων ανθρώπων που προέρχονται από μειονεκτούν κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, οι οποίοι γενικά υστερούν από άποψη μόρφωσης και κατάρτισης και είχαν στη ζωή τους λίγες ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε διακρατικές δραστηριότητες κατάρτισης.

Μια πρόσφατη στατιστική έρευνα έδειξε ότι περίπου το ένα τρίτο των συμμετεχόντων στο PETRA ανήκε στην ομάδα των κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντων· πολλά σχέδια προσφέρουν ευνοϊκό περιβάλλον μάθησης για ομάδες νέων που απέτυχαν στα παραδοσιακά συστήματα κατάρτισης.

Στο πρόγραμμα FORCE η πρόσβαση στην κατάρτιση για τους λιγότερο ειδικευμένους είναι βασικό κριτήριο για τον καθορισμό της επιλογής στο σχέδιο. Η κατάρτιση στις βασικές ικανότητες στο χώρο εργασίας, όπως η εκμάθηση απλών αριθμητικών πράξεων και ανάγνωσης και γραφής είναι σημαντικό στοιχείο σε πολλά σχέδια.

Στο LINGUA και στο ERASMUS ζητείται από τους εθνικούς οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για τη χορήγηση φοιτητικών υποτροφιών να δώσουν ειδική προσοχή στους μειονεκτούντες υποψήφιους, όταν αποφασίζουν την επιλογή και το ποσό πληρωμής.

Ενέργειες για άτομα με σωματική αναπηρία

Στο PETRA οι εθνικές μονάδες συντονισμού διοργανώνουν ειδική τεχνική και οικονομική υποστήριξη για να επιτρέψουν στα άτομα με αναπηρίες να συμμετάσχουν στα προγράμματα τοποθέτησης φοιτητών ή νέων εργαζομένων σε θέσεις στη βιομηχανία ή σε επιχειρήσεις.

Στον τομέα των γλωσσών το LINGUA χρηματοδοτεί ένα σημαντικό σχέδιο (Lingua Surda) για τους βαρήκοους.

Ειδικές ανταλλαγές για άτομα με αναπηρίες χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ καθώς και από ολοκληρωμένα σχέδια στα οποία συμμετέχουν άτομα με σωματικές καθώς και μη σωματικές αναπηρίες.

Στο ERASMUS και στο FORCE δόθηκε υποστήριξη για ορισμένο αριθμό σχεδίων και δραστηριοτήτων υποστήριξης που ήταν ειδικά προσανατολισμένα προς την προαγωγή των ευκαιριών εκπαίδευσης και κατάρτισης των ατόμων με σωματικές αναπηρίες.

II.5 ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

Η μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης από χώρα σε χώρα μέσα στην Κοινότητα (και σταδιακά σε μια ευρύτερη Ευρώπη και έξω από αυτήν) είναι κύριο χαρακτηριστικό των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η εφαρμογή των προγραμμάτων σε όλη την Κοινότητα λειτούργησε καταλυτικά και διαρθρωτικά για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής Κοινότητας μάθησης μέσα από τη δημιουργία κοινών στόχων και κοινών πλαισίων πολιτικής και δράσης σε κοινοτικό επίπεδο. Τα κοινοτικά προγράμματα ενθάρρυναν και χρηματοδότησαν διάφορα συστήματα και δίκτυα ανοικτής και εξαποστάσεως διδασκαλίας στην Κοινότητα.

II.5.1 Ενθάρρυνση για δημιουργία δικτύων

Τα προγράμματα δημιούργησαν ειδικά διευρωπαϊκά δίκτυα για τη μεταφορά γνώσεων. Καθένα από αυτά παράγει τη δική του ενέργεια και δημιουργεί ολοένα και ευρύτερες δυνατότητες συνεργασίας σε όλες τις περιφέρειες και τους τομείς, τόσο στα πλαίσια του συγκεκριμένου προγράμματος όσο και έξω από αυτά. Τα διάφορα δίκτυα περιγράφονται παραπάνω, στον πίνακα 2 του παρόντος εγγράφου.

II.5.2 Διαρκώς μεγαλύτερη εξάπλωση της μεταφοράς γνώσεων από άποψη τομέων και περιφερειών

Πολλά προγράμματα είχαν εξαιρετική επιτυχία δεδομένου ότι κατόρθωσαν να τραβήξουν στο ρεύμα της ευρωπαϊκής ενοποίησης μειονεκτούντα, έως σήμερα, κράτη μέλη και μειονεκτούσες περιφέρειες, ενώ είχαν επίσης σημαντικό αντίκτυπο σε συγκεκριμένους τομείς.

Το ERASMUS επέκτεινε την διαπανεπιστημιακή συνεργασία πέρα από τους παραδοσιακούς τομείς και τύπους πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στους οποίους η συνεργασία ήταν ήδη καθιερωμένη και, κυρίως μέσω των σχεδίων ανάπτυξης κοινών προγραμμάτων σπουδών, βοήθησε διάφορα ιδρύματα σε λιγότερο ευνοημένα μέρη της Κοινότητας να εισαγάγουν νέους τομείς της επιστήμης στα προγράμματά τους.

Η στόχευση σε συγκεκριμένους τομείς όσον αφορά τις ενώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας του COMETT διασφάλισε μια ευρεία ισορροπία ενώσεων σε βιομηχανικούς και τεχνολογικούς τομείς στρατηγικής σημασίας για την Κοινότητα. Τα διακρατικά σχέδια του FORCE έχουν επίσης εξαπλωθεί σε βασικούς βιομηχανικούς τομείς.

II.5.3 Δημιουργία κοινών πλαισίων για ανάλυση

Η δημιουργία και η υιοθέτηση ενός κοινού πλαισίου για την ανάλυση της δράσης και της ανάγκης ανάληψης δράσης είναι χαρακτηριστικό που απαντά συχνά στα προγράμματα, ενώ συχνά δημιουργεί νέα εργαλεία ανταλλαγών και ανάπτυξης πολιτικής.

Στο πρόγραμμα LINGUA ομάδες γλωσσικών εμπειρογνομόνων εξετάζουν τις ειδικές γλωσσικές ανάγκες εξειδικευμένων τομέων της βιομηχανίας και του εμπορίου και αναπτύσσουν καινοτόμα πρότυπα για την πιστοποίηση της κατάρτισης στις γλώσσες σε σχέση με την οικονομική ζωή.

Στο FORCE οι πολιτικές συνεχούς κατάρτισης αναλύονται σε εθνικό, τομεακό και επιχειρηματικό επίπεδο σε όλη την Κοινότητα.

Το COMETT και το FORCE διενεργούν αναλύσεις για τις ανάγκες σε ειδικότητες σε συγκεκριμένους τομείς.

Το EUROTECHNET αναπτύσσει πλαίσιο γενικών οδηγιών προκειμένου να βελτιωθούν οι πολιτικές και τα συστήματα συνεχούς κατάρτισης.

II.5.4 Προαγωγή των γνώσεων για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα

Μια καλύτερη γνώση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας διασφαλίζεται μέσα από προγράμματα ανταλλαγών, ιδιαίτερα στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS, που αφορούν ορισμένους επιστημονικούς κλάδους όπως το δίκαιο, η οικονομία, οι επιστήμες του ανθρώπου, η διεύθυνση επιχειρήσεων - των οποίων τα περιεχόμενα άπτονται των κοινοτικών εξελίξεων.

Από αυτή την άποψη, η δράση Jean Monnet αποτελεί μια άμεση προσπάθεια της Επιτροπής με αντικείμενο την κληροφόρηση και τη μεταφορά γνώσεων γύρω από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η οποία απευθύνεται στους πανεπιστημιακούς κύκλους, τους νέους και τους πολίτες.

II.5.5 Καινοτομία στην ευρωπαϊκή ανοιχτή και εξ αποστάσεως διδασκαλία

Η ανοιχτή και η εξ αποστάσεως διδασκαλία αναγνωρίζεται ως μέσο για την υλοποίηση πιο εύκαμπτων και αποδοτικών επιμορφωτικών συστημάτων, ιδίως δεδομένης της εμφάνισης πιο ισχυρής και εύχρηστης τεχνολογίας. Τα κοινοτικά προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης εκμεταλλεύτηκαν το γεγονός αυτό και υποστήριξαν πλατιές καινοτομίες, είτε σχετικά με τα κοινοτικά συστήματα παροχής ανοιχτής και εξ αποστάσεως διδασκαλίας είτε σχετικά με επιμέρους σχέδια που χρησιμοποιούν νέες προσεγγίσεις στην εξ αποστάσεως διδασκαλία. Τα κοινοτικά προγράμματα ενίσχυσαν τη δικτύωση κοινοτικών ανοιχτών πανεπιστημίων και με τον τρόπο αυτό υποστήριξαν επίσης νέα ανοιχτά πανεπιστήμια σε χώρες όπου προηγουμένως αυτά ήταν ανύπαρκτα.

Στο COMETT, το 30% περίπου του προϋπολογισμού του προγράμματος έχει δαπανηθεί για συστήματα και υλικά ανοιχτής και εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Στα σχέδια που υποστηρίχθηκαν περιλαμβάνονται νέα δίκτυα εξ αποστάσεως διδασκαλίας όπως τα EADTU, SATURN, EUROPACE και Eurostep (που υπήρξαν πρωτοπόρα για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής υποδομής για τη διακρατική παροχή μαθημάτων κατάρτισης), καθώς και ειδικά πακέτα εξ αποστάσεως διδασκαλίας (συμπεριλαμβανομένων σπονδυλωτών προγραμμάτων για μάστερ), που συχνά προορίζονται ειδικά για μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν μπορούν να επιτρέψουν στο προσωπικό τους να μην εργάζεται για να καταρτιστεί.

Αυτή η διαδικασία είχε ως αποτέλεσμα το στενό συντονισμό με το κοινοτικό πρόγραμμα DELTA που χρηματοδοτεί έρευνα στον τομέα της μαθησιακής τεχνολογίας. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η προανταγωνιστική έρευνα σε νέα συστήματα να περάσει σε πλήρως ανεπτυγμένες δραστηριότητες κατάρτισης στο πλαίσιο του COMETT.

Έχουν αναπτυχθεί καινοτομικές προσεγγίσεις στην εξ αποστάσεως διδασκαλία για ενήλικους στο πλαίσιο του προγράμματος FORCE. Το κίνητρο είναι το μεγάλο ενδιαφέρον των εταιρειών για την ανάπτυξη πακέτων πολλαπλών μέσων στον τομέα της μη προχωρημένης επαγγελματικής κατάρτισης. Τέτοια πακέτα διδασκαλίας επιτρέπουν στις μεγάλες εταιρείες να συνδεθούν με τις μικρότερες εταιρείες με τις οποίες συνδέονται ώστε να παράσχουν κατάρτιση που αφορά συγκεκριμένα προϊόντα.

Στο ERASMUS μεγαλύτερη έμφαση δόθηκε πρόσφατα στην ανάπτυξη προσεγγίσεων για την ανοιχτή και εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσα στα προγράμματα διαπανεπιστημιακής συνεργασίας, ώστε να ευθαρρυνθεί η ευρωπαϊκή διάσταση στη διδακτέα ύλη των πανεπιστημίων για εκείνους τους σπουδαστές που δεν μπορούν να φοιτήσουν στο εξωτερικό. Επίσης συμπράξεις ιδρυμάτων ανοιχτής και εξ αποστάσεως διδασκαλίας έχουν υποστηριχθεί συγκεκριμένα για να δημιουργήσουν οδηγούς μαθημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και συστήματα γλωσσικής υποστήριξης για τους φοιτητές τους.

II.5.6 Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

Οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες υποστηρίζουν τις προσπάθειες των κρατών μελών να βελτιώσουν τη συνολική ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και επίσης υποστηρίζουν οποιαδήποτε σύγκλιση είναι αναγκαία από την πλευρά της ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων και ιδεών μέσα στην ενιαία αγορά. Η διασύνδεση μεταξύ των επιχειρήσεων της «βάσης» σε όλη την Κοινότητα παρέχει άμεση γνώση της κατάστασης στο χώρο της τεχνικής και έτσι δίνει το έναυσμα για επισκόπηση και καινοτομία. Το πρόσφατο ενδιαφέρον για τη λήψη οργανωμένων μέτρων και την υιοθέτηση μεθόδων για την εξασφάλιση ποιότητας έχει καταστήσει αυτή την ανταλλαγή εμπειριών και προτύπων, που είναι μέλημα όλων των κοινοτικών προγραμμάτων, επιταγή.

Η βελτίωση της ποιότητας προάγεται μέσω εταιρικών σχέσεων που σκοπό έχουν να φέρουν την κατάρτιση πιο κοντά στο χρήστη/πελάτη (π.χ. στο COMETT και στο FORCE), μέσω της συμβολής της σωστής γλωσσικής πρακτικής στην ποιότητα του σχεδίου (LINGUA) και μέσω υποδειγματικών σχεδίων τα οποία διαδίδουν την ορθότερη πρακτική (COMETT και FORCE). Το EUROTECNET μπορεί να θεωρηθεί ως πρόγραμμα εξασφάλισης της ποιότητας μέσω της δικτύωσης των προτύπων σχεδίων του και η διαμόρφωση στα πλαίσια του PETRA ενός λεπτομερούς συνόλου κοινών στόχων έχει ως κύριο στόχο του τη βελτίωση της ποιότητας. Οι επαφές μεταξύ αρκετών χιλιάδων αναδνημαϊκών το χρόνο στα πλαίσια του ERASMUS αρχίζουν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη βελτίωση και στην ενθάρρυνση των καινοτομιών όσον αφορά τη μεθοδολογία.

Η εμμονή σε κριτήρια επιλογής σχεδίων που να βασίζονται σε συγκεκριμένες βελτιώσεις της ποιότητας είναι ένας ακόμη τρόπος προαγωγής της ποιότητας (π.χ. μέσω του κριτηρίου αναδνημαϊκής αναγνώρισης πτυχίων στα πλαίσια του ERASMUS, του LINGUA και του COMETT ή μέσω της προαγωγής της πρακτικής εξάσκησης ως μέρους της κατάρτισης, όπως συμβαίνει στο PETRA ή στο COMETT).

Η ίδια η ευρωπαϊκή δικτύωση αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις παράγοντα ποιότητας όσον αφορά την κατάρτιση προχωρημένου επιπέδου. Στην τεχνολογία αιχμής, παραδείγματος χάρι, η υψηλή ποιότητα μπορεί να διασφαλιστεί μόνο μέσω της ευρωπαϊκής συνεργασίας, εφόσον οι τομείς εμπειρογνωμοσύνης γίνονται ολοένα και περισσότερο εξειδικευμένοι και συγκεντρωμένοι σε επιλεγμένες περιοχές.

Η εξασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση έχει γίνει η ίδια νέα ειδικότητα και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες προωθούν συγκεκριμένα σχέδια στα πλαίσια του COMETT για τις τεχνικές διασφάλισης ποιότητας τόσο σε επίπεδο αρχικής εκπαίδευσης όσο και σε επίπεδο συνεχούς εκπαίδευσης.

Τα σχέδια του FORCE ασχολούνται με τον αντίκτυπο της ποιότητας της κατάρτισης και της ειδικευσης των εργαζομένων.

Το TEMPUS μπορεί να θεωρηθεί ως συγκεκριμένη δράση αύξησης και διασφάλισης της ποιότητας για την Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη.

Δυνατότητες επισκέψεων μελέτης σε διάφορα προγράμματα (π.χ. ERASMUS, LINGUA) επιτρέπουν σε υποτρόφους να αυξήσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τις εξελίξεις σε άλλα μέρη της Κοινότητας.

II.5.7 Ενίσχυση και υποστήριξη άλλων κοινοτικών πολιτικών και προγραμμάτων

Η φύση και η ποικιλομορφία της εκπαίδευσης και της κατάρτισης συμβάλλουν άμεσα ή έμμεσα σε πολλούς άλλους τομείς της κοινοτικής πολιτικής.

Η έρευνα και η ανάπτυξη από τη μία πλευρά και η εκπαίδευση και η κατάρτιση από την άλλη πλευρά συνδέονται ως κρίκοι μιας αλυσίδας γνώσεων και ειδικοτήτων που χρειάζονται για να μεταβιβάσουν τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Ειδικότερα στα προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα προγράμματα εκπαίδευσης παίζουν πολλαπλό συμπληρωματικό ρόλο στην κοινοτική Ε&Α.

Ειδικότερα το FORCE και το EUROTECNET έχουν ενισχυθεί από την κοινοτική πρωτοβουλία EUROFORM. Το FORCE και το COMETT λειτουργούν επίσης συμπληρωματικά ως προς τα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν στη βιομηχανική αναδιάρθρωση και σε άλλες αλλαγές που επιφέρει ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός.

Συνολικά, τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο απαντήσεων στις κοινοτικές πλευρές της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στη δεκαετία του '90, συμπεριλαμβανομένης και της ανάγκης πρόβλεψης των τάσεων ειδίκευσης μέσω καινοτόμων προσεγγίσεων της κατάρτισης.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης συμβάλλουν στην εξέλιξη των μαθημάτων και στην κατάρτιση ειδικών σε συγκεκριμένους τομείς. Η ειδική αξία της διακρατικής προσέγγισης φαίνεται σε τομείς όπως η γεωργία, το δίκαιο και το περιβάλλον, καθώς και στα δίκτυα με στόχους που αφορούν προγράμματα ή πολιτικές (π.χ. στη βιοτεχνολογία, στη βιομηχανία ή στην αμοιβαία αναγνώριση τίτλων σπουδών), στην ανάπτυξη ΜΜΕ, στην περιφερειακή ανάπτυξη και στη βοήθεια στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Ως συγκεκριμένο παράδειγμα, το TEMPUS συνολικά είναι ενταγμένο στο ευρύτερο πρόγραμμα PHARE για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

II.5.8 Σεβασμός της εθνικής και περιφερειακής ποικιλομορφίας

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να συνεκτιμούν την εθνική και την περιφερειακή πρακτική. Δεδομένων των διαφορετικών ιστορικών, γλωσσικών, πολιτισμικών και επιστημονικών παραδόσεων στο χώρο εκπαίδευσης και κατάρτισης η προσέγγιση αυτή είναι η μόνη κατάλληλη.

Το ERASMUS, το LINGUA, το COMETT και το TEMPUS έχουν όλα ξεκινήσει από τη βασική παραδοχή της αυτονομίας του πανεπιστημίου και λειτούργησαν από «τη βάση προς την κορυφή» περισσότερο παρά από «την κορυφή προς τη βάση» σε όλα τα σχέδια που υποστήριξαν. Η διαδικασία αυτή αντανακλάται, π.χ. στο σύστημα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων, που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και σε εθελοντικές προσεγγίσεις.

Το COMETT υλοποιήθηκε μέσω τοπικών/περιφερειακών συμπράξεων (ΣΠΕΚ) από την αρχή.

Το πρότυπο συναπόφασης για την παροχή υποστήριξης σε σχέδια του TEMPUS διασφαλίζει ότι οι εθνικές ανάγκες στις επιλέξιμες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης έχουν προτεραιότητα.

Κατά γενικό κανόνα τα προγράμματα είναι επικεντρωμένα στη χρηματοδότηση του «ευρωπαϊκού» κόστους που προκύπτει από τη διακρατική λειτουργία τους. Παραδείγματος χάρη, η χρηματοδότηση των φοιτητών στα πλαίσια του ERASMUS με την καταβολή του πρόσθετου κόστους σπουδών στο εξωτερικό σε σύγκριση με τις σπουδές στην «πατρίδα» θέτει την επιλογή σπουδών στο εξωτερικό στην ίδια βάση με τις σπουδές μέσα στη χώρα. Στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ η χρηματοδότηση προστίθεται στη χρηματοδότηση που παρέχουν τα κράτη μέλη και προορίζεται για δραστηριότητες που οδηγούν σε περαιτέρω διακρατική συνεργασία στον τομέα της κατάρτισης της νεολαίας.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η επισκόπηση αυτή αξιολογεί για πρώτη φορά σε ένα ενιαίο έγγραφο τη φύση και τα επιτεύγματα των κοινοτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, διαδικασία η οποία έγινε εφικτή λόγω της ενότητας και των ομοιοτήτων των προγραμμάτων ως προς τους στόχους και τις μεθόδους εργασίας, παρόλο που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα και σε διαφορετικούς τομείς. Τα συνδυασμένα επιτεύγματα των προγραμμάτων, που τέθηκαν σε εφαρμογή από το 1986, φαίνεται σαφώς ότι υπήρξαν σημαντικά από την άποψη του αριθμού των ατόμων που συμμετείχαν, από τις διακρατικές δραστηριότητες που προκάλεσαν και από τον αντίκτυπο που είχαν στο σχεδιασμό της πολιτικής των διαφόρων κρατών μελών.

Ελπίζουμε ότι η επισκόπηση αυτή θα βοηθήσει στην κατανόηση της πλούσιας και ποικιλόμορφης διαδικασίας του διαλόγου και της ανταλλαγής απόψεων που κατάφερε να προκαλέσει η εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης τα πρώτα πέντε χρόνια. Είναι πάνω απ' όλα μια δυναμική διαδικασία και η μικρή έστω επιτυχία που μπορούμε να ισχυριστούμε ότι είχε οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον ενθουσιασμό, στην αφοσίωση και στην ενεργητικότητα που έδειξαν φορείς οι οποίοι δραστηριοποιήθηκαν έντονα μέσα σε κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα, εταιρεία και υπουργείο, οι οποίοι έδραξαν τις ευκαιρίες που παρείχαν τα προγράμματα και κατέστησαν την ευρωπαϊκή συνεργασία ζωντανή πραγματικότητα. Υπό αυτήν την έννοια τα προγράμματα αντιπροσωπεύουν την επιτομή της αρχής της επικουρικότητας. Οι όροι της συνθήκης του Μάαστριχτ θα δώσουν νέα όρμη για μια νέα φάση δραστηριότητας η οποία θα βασισθεί στα όσα έχουν επιτευχθεί έως σήμερα και, πάνω από όλα, θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες και διάρκως μεταβαλλόμενες ανάγκες του κοινοτικού χώρου της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

11 Ιανουαρίου 1993

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Πίνακας 1:

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Βραχυγραφία	Πλήρης τίτλος	Διάρκεια	Εκτέλεση του προϋπολογισμού έως το 1992(ΜΕCU)
COMETT	Πρόγραμμα για τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας σχετικά με την κατάρτιση στον τομέα της τεχνολογίας	1986-94	206,6
ERASMUS	Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών	1987-	307,5
PETRA	Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της καινοτομίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης η οποία προκύπτει από τεχνολογικές μεταβολές στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	1990-94	79,7
ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	1991-94	32,2
IRIS	Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της κατάρτισης στις ξένες γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	1990-94	0,75
EUROTECNET	Πρόγραμμα δράσης για την επαγγελματική κατάρτιση των νέων και την προετοιμασία για τη ζωή του ενήλικου και την επαγγελματική ζωή	1988-94	7,0
LINGUA	Διευρωπαϊκό πρόγραμμα κινητικότητας για πανεπιστημιακές σπουδές	1990-94	68,8
TEMPUS	Πρόγραμμα δράσης για την προώθηση των ανταλλαγών νέων μέσα στην Κοινότητα - «Νεολαία για την Ευρώπη»	1988-1994	194
FORCE	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης για Γυναίκες	1988-93	31,3

ISSN 0254-1483

COM(93) 151 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

04 16

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-93-176-GR-C

ISBN 92-77-54537-2

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Luxembourg